

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

PK-YRITYKSEN PERINTÄ JA LUOTONHALLINTA

Elisa Mäkinen

Opinnäytetyö
Tammikuu 2018
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

MÄKINEN ELISA:
Pk-yrityksen perintä ja luotonhallinta

Opinnäytetyö 54 sivua
Tammikuu 2018

Laiissa perinnällä tarkoitetaan kaikkia sellaisia toimia, joilla pyritään saamaan velallinen suorittamaan vapaaehtoisesti velkojan erääntyneen saatavan maksu. Vapaaehtoisten perintätoimien osoittautuessa riittämättömiksi, voidaan velkaa periä oikeudellisen menettelyn kautta. Luottopolitiikalla yritykset voivat vaikuttaa luotonhallintaansa ja ennaltaehkäistä saatavien siirtymistä perintään.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin erääntyneiden yrityssaatavien perinnän keinoja, perintään vaikuttavia tekijöitä sekä myyntisaamisten ongelmien ennaltaehkäisyä luottopolitiikalla. Opinnäytetyön tavoitteena oli jäsenellä ja koota perintää ja luotonhallintaa koskevaa sääntelyä velkojana toimivan yrityksen näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena oli tarkastella oikeusnormien ja liike-elämän vakiintuneiden käytäntöjen vaikutuksia yrityksiin päätöksiin ja toimintaan perinnässä ja luotonhallinnassa. Tutkimuksen näkökulma oli erityisesti lainopillinen, mutta sisälsi myös luonnollisen liiketaloudellisen lähestymistavan aiheen ollessa vahvasti sidoksissa organisaation taloudellisiin päätöksiin. Erityisesti käytännön perinnän ohjeistuksen ja luotonhallinnan esiteltyjen toimenpiteiden perusteena toimi liiketoiminnallinen ajattelutapa.

Tutkimus tehtiin toimeksiantona teknologiateollisuuden alalla toimivalle yritykselle. Opinnäytetyö tehtiin kartoittamaan ja kehittämään toimeksiantajan perintäprosessia. Tarkoituksena oli antaa tietoa siitä, millaista lainsäädännöllistä sääntelyä perinnän ja luotonhallinnan parissa työskentelevä voi kohdata, kartoittaa mahdollisuuksia yrityksen tämän hetken käytäntöjen kehittämiseksi sekä tuottaa ehdotelma yrityksen oman perinnän ja luotonhallinnan järjestämisestä.

Opinnäytetyön pääasiallinen metodi oli lainopillinen tutkimus. Tutkimusmenetelmällä tutkimusongelmaa pyrittiin ratkaisemaan systemaatisoimalla jo olemassa olevaa oikeutta ja aiempia oikeusratkaisuja. Muita tutkimuksessa käytettyjä lähteitä olivat esimerkiksi Suomen laki, oikeuskirjallisuus sekä hallituksen esitykset. Lisäksi opinnäytetyön lähdemateriaalina toimivat erilaisten organisaatioiden verkkosivustot sekä liiketalouden teokset.

Opinnäytetyön johtopäätöksinä voitiin todeta luotonhallinnan ja erityisesti perinnän toteuttamisen olevan sidoksissa useaan lakiin ja niiden olevan valvottua sekä tarkasti määriteltyä toimintaa. Tutkimuksessa kuitenkin selvisi yrityksillä olevan useassa tapauksessa laajemmat oikeudet päättää itse toimistaan. Käytännön perintäprosessia suunniteltaessa keskityttiin prosessin ulkoistamisen vaihtoehtoon, työmäärän ja riskien vähentämiseksi.

Asiasanat: perintä, luottopolitiikka, laki

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Option of Legal Expertise

MÄKINEN ELISA:
Debt Collection and Credit Management of Small and Medium-sized Enterprises

Bachelor's thesis 54 pages
January 2018

In the debt collection process, an enterprise or other creditor pursues to make a debtor settle the overdue debt voluntarily. When voluntary debt collection turns out to be inadequate, the debt can be recovered through legal proceedings. Through their credit policy, the companies can have an effect on their credit management and prevent problems in the accounts receivable.

This study examined how an organization can handle the recovery of its arrears, what kind of factors affect the collection and how problems with accounts receivable can be prevented. The objective of the study was especially to gather and outline the regulations concerning debt collection and credit management, from a creditor's point of view. The study objects were examined particularly from the legal point of view but the study also had financial business aspects. Especially, the practical instructions for recovery were made based on a financial point of view.

This study was commissioned by a company operating in the field of technology industry. The thesis was written to develop the commissioner's debt collection processes. The purpose was to find out what kind of legislative regulation a person working in the field of debt collection and credit management may face, and to survey options to develop the company's current practices. In addition, the aim of this study was to form a sketched plan for debt collection and credit management arrangements.

The principal method of the thesis was a legal study. Through the method of a legal study, the efforts were made to solve the research problem by systematizing the existing law and previous court judgements. Other sources used in the study were, for example, Finnish law, legal literature and government proposals.

In conclusion, the implementation of credit management and especially the enforcement of debt collection are linked to several laws and they are highly controlled and specified. However, the study figured out that companies have, in many cases, greater rights to decide on their own actions. When planning the practical collection process, the focus was on outsourcing the process to reduce the workload and the risks.

Key words: debt collection, credit policy, law

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Tutkielman lähtökohdat	6
1.2	Työn rakenne	7
2	LUOTTOPOLITIikka	8
2.1	Mikä on luottopolitiikka ja miksi yrityksen tulisi sellainen laatia?	8
2.2	Luottopolitiikan laatiminen.....	9
2.3	Yrityksen luottopolitiikan sisältö ja siihen vaikuttavat tekijät.....	9
2.4	Luottopäätös ja luottotietolainsäädäntö	10
2.5	Yksilöintitietojen tarkastaminen Kaupparekisteriotteesta	11
2.6	Luottotiedot.....	12
2.7	Luottotietotoiminta Suomessa	13
2.7.1	Luottotietorekisterit.....	13
2.7.2	Maksukyvyttömyysrekisterit.....	14
2.7.3	Luottotietojen selvittäminen asiakkaan kanssa	15
3	LASKUTUS, REKLAMAATIOIOT JA MAKSUMUISTUTUS.....	16
3.1	Lasku ja laskun eräpäivä	16
3.2	Maksuehto.....	16
3.3	Viivästyskorko	17
3.4	Reklamaatioiden käsittely	18
3.5	Maksumuistutus	19
4	PERINTÄLAKI JA HYVÄ PERINTÄTAPA	20
4.1	Laki saatavien perinnästä.....	20
4.2	Hyvä perintätapa	21
4.3	Perinnän ulkoistaminen.....	22
4.4	Perintäkulut	24
4.4.1	Velkojan oikeus perintäkulujen korvaukseen	25
4.4.2	Velkojan oikeus vakiokorvaukseen yrityssaatavan perinnässä.....	25
4.5	Saatavan vanhentuminen ja sen vaikutus perintään.....	26
4.5.1	Yleinen vanhentumisaika	27
4.5.2	Vanhentumisen katkaiseminen.....	27
4.5.3	Vanhentumisen vaikutukset velan perintään.....	29
5	VAPAAEHTOINEN PERINTÄ	30
5.1	Milloin vapaaehtoiseen perintään siirrytään?	30
5.2	Perinnän taktiikka	30
5.3	Vapaaehtoisen perinnän keinot	31

5.3.1	Perintäkirje	31
5.3.2	Sähköposti	32
5.3.3	Puhelinperintä	33
5.3.4	Henkilökohtainen perintä	33
5.3.5	Yksityisoikeudellinen tratta	34
6	OIKEUDELLINEN PERINTÄ	36
6.1	Oikeudellisesta perinnästä yleensä	36
6.2	Oikeudellisen perinnän kustannukset	36
6.3	Velkomuskanne	38
6.4	Yksipuolinen tuomio ja riitautettu saatava	38
6.5	Ulosotto.....	39
6.6	Konkurssiuhkainen maksukehotus ja konkurssihakemus.....	40
6.7	Oikeudellisen perinnän hyötyjä	41
6.8	Jälkiperintä.....	42
6.9	Luottotappiot.....	42
7	TUTKIMUKSEN TOIMEKSIANTAJAN PERINTÄPROSESSI	44
7.1	Toimeksiantajan luottopolitiikka	44
7.2	Toimeksiantajan perinnästä	45
7.3	Maksujärjestelyiden käyttäminen	48
8	POHDINTA	49
	LÄHTEET	52

1 JOHDANTO

1.1 Tutkielman lähtökohdat

Riskinotto on väistämätöntä ja kuuluu liiketoimintaan, täysin riskitöntä sopimusta ei voida tehdä. Yksi yleinen liiketoiminnan riski, erityisesti luottokauppaa käyvillä yrityksillä, on myyntisaamisten luottoriski. Tehokkaasti toimiva yritys keskittyy hallitsemaan luottoriskiä luomalla toiminnalleen sopivan luottopolitiikan. Yritys määrittelee itselleen asiakasvalintansa perusteet ja sen, millä perusteella se käy luottokauppaa asiakkaidensa kanssa. Yrityksen tulee katsoa myös asiakasvalintaa ja kaupantekoa kauemmas tulevaisuuteen eli asiakkaan maksuvelvoitteen suoritukseen, ja kyetä reagoimaan mahdollisiin ongelmiin. Luomalla selkeän suunnitelman perintäprosessille, yritys varmistaa toimintansa vakaan jatkuvuuden.

Ongelmana erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä saattaa kuitenkin olla, ettei yrityksen henkilökunnalla ole välttämättä resursseja laatia yritykselle kestävästä luottopolitiikkaa tai selvittää perinnän lainsäädännöllisiä määräyksiä toimintansa kehittämiseksi tai uudistamiseksi. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vastata tähän ongelmaan tutkimalla perinnän, luottopolitiikan ja luottotietojen lainsäädännöllistä sääntelyä sekä perinnän ja luotonhallinnan käytännön prosessien mahdollisuuksia.

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan, millaisilla tavoilla luottokauppaa käyvä yritys voi toteuttaa saataviensa perintää ja millaista lainsäädännöllistä sääntelyä siihen liittyy sekä millaiset tekijät myynnin prosessissa vaikuttavat saatavan perintään. Lainsäädännöstä nostetaan esille aiheita, kuten hyvä perintätapa ja velan vanhentuminen. Opinnäytetyössä tutkitaan myös, miten luottopolitiikalla voidaan vaikuttaa asiakasvalinnan onnistumiseen ja miten esimerkiksi asiakkaiden luottotietoja voidaan tarkistaa luottotappioriskin torjumiseksi.

Perinnän toteuttamista ja luottopolitiikan rakentamista tuodaan esille B2B-kauppaa käyvän yrityksen näkökulmasta. Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona teknologiateollisuuden alalla toimivalle pk-yritykselle, jonka toimintaan tutkimuksen näkökulma perustetaan. Opintojeni aikana suoritin harjoittelun sekä myöhemmin työskentelin tutkielmani toimeksiantajalla. Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa ja kehittää toimeksiantajan

perintäprosessia. Kokonaisvaltaisen kuvan rakentamiseksi työssä edetään luotonhallinnan keinoista kohti perintää, tarkoituksena antaa tietoa siitä, millaista lainsäädännöllistä sääntelyä perinnän ja luotonhallinnan parissa työskentelevä yrityksen edustaja voi kohdata, kartoittaa mahdollisuuksia yrityksen tämän hetken käytäntöjen kehittämiseksi sekä tuottaa ehdotelma yrityksen oman perinnän ja luotonhallinnan järjestämisestä.

1.2 Työn rakenne

Opinnäytetyön teoriaosuus alkaa selvittämällä mitä tarkoitetaan yrityksen luottopolitiikalla ja miten yritys voi hyötyä luottopolitiikasta. Tämän jälkeen annetaan ohjeita luottopolitiikan laatimiseen ja tarkennetaan sen sisältöön vaikuttavia tekijöitä. Tutkielman toisessa luvussa käydään läpi myös luottopäätöksen tekemistä ja luottotietotoimintaa Suomessa.

Luottopolitiikan selvityksen jälkeen kolmannessa luvussa käsitellään miten laskutus, asiakkaan tekemä reklamaatio sekä maksumuistutuksien lähettäminen vaikuttavat mahdollisen perinnän suorittamiseen. Varsinaista perintäprosessia lähdetään avaamaan selvittämällä hyvän perintätavan säännöstä, perintäkuluja ja perinnän ulkoistamista sekä velan vanhentumisen vaikutusta perintään. Vapaaehtoisen ja oikeudellisen perinnän keinoista esitellään nimenomaan pienille ja keskisuurille yrityksille sopivia. Läpi käydään myös mahdollista jälkiperintää ja saamatta jääneen saatavan luottotappioksi kirjaaminen.

Työn seitsemännessä luvussa esitetään teorian selvitykseen pohjautuvia omia näkemyksiä ja ideoita siitä, mitä toimeksiantajayrityksen kannattaa ottaa toiminnassaan huomioon ja millaisia toimia yritys voi mahdollisesti harkita tulevaisuudessa. Luvussa esitellään esimerkkiehdotelma yrityksen perintäprosessin rakenteesta ja perustellaan ehdotelmassa tehtyjä valintoja.

Opinnäytetyön pohdintaosuus toimii tutkielman yhteenvedona. Pohdinnassa käydään läpi tutkielman tavoitteiden ja tarkoituksen toteutumista sekä toimeksiantajan toiminnan kehittämiseksi tehtyjä ehdotuksia. Osuudessa pohditaan myös mahdollisuuksia jatkotutkimuksiin ja työn tulosten sekä selvitetyn teorian hyödynnettävyyttä erilaisissa organisaatioissa.

2 LUOTTOPOLITIikka

2.1 Mikä on luottopolitiikka ja miksi yrityksen tulisi sellainen laatia?

Suuri osa yritysten välisestä kaupasta Suomessa toteutetaan luottokauppana, jolloin tavara toimitetaan tai työsuoritus tehdään ennen aiottua maksusuoritusta. Myyjän ja ostajan välinen velkasuhde sisältää aina luottoriskin. Jokaisen luottokauppaa harjoittavan yrityksen on aina järkevää laatia itselleen omaa toimintaansa ja omia tarpeitansa tukeva luottopolitiikka. Luottopolitiikka on perusedellytys kannattavalle liiketoiminnalle, sillä siinä määritellään ne periaatteet ja toimintatavat, joiden perusteella organisaatio tekee luottopäätöksensä. (Lindström 2014, 4–5.)

Valitettavan usein yritykset jättävät luottopolitiikan laatimatta. Toisaalta sekin, ettei ole dokumentoitua luottopolitiikkaa, on tietynlainen luottopolitiikka. Tällöin henkilökunta saa tehdä luottopäätöksiä toivomallaan ja parhaaksi näkemällään tavalla. (Talponen 2002, 21.) Tällainen määrittelemätön luottopolitiikka ei kuitenkaan palvele yrityksen tavoitteita tehokkaasti ja johtaa usein ongelmiin. Ongelmia havaitaan usein myös tilanteissa, joissa luottopolitiikka on laadittu ja kirjattukin, mutta sen myöhempi kehittäminen ja tarkistaminen ovat muun työn ohessa jääneet tekemättä (Lehtonen ym. 2017, luku 3). Vanhentuneita ja muuttuneisiin olosuhteisiin sopimattomia toimintatapoja käyttämällä ei pystytä käymään kannattavaa luottokauppaa.

Luottopolitiikka voi siis olla suullinen tai kirjallinen, mutta suullisestikin laaditun luottopolitiikan tulisi olla niin selkeä, että sen voisi myös kirjata (Lehtonen ym. 2017, luku 3). Tehokkaimmillaan se kuitenkin on dokumentoitu ja ajantasainen. Hyötyinä luottopolitiikan laatimiselle nähdään luottoprosessin yhtenäistyminen, luottotappioiden väheneminen sekä myyntisaamisten kiertonopeuden ja luotonhallinnan kustannustehokkuuden paraneminen. (Luottopolitiikka - avain luottoriskien hallintaan 2014.)

2.2 Luottopolitiikan laatiminen

Yritys voi hyödyntää luottopolitiikan laatimisessa ammattilaisen neuvoja. Luottoriskien hallintaan perehtynyt henkilö osaa nostaa esille oikeita asioita ja tietää esimerkiksi erilaisten luottotietolähteiden käyttämisestä. Usein kuitenkin omalta henkilöstöltäkin löytyy asiantuntevaa osaamista ja tietoutta aiheesta, ja luottopolitiikka voidaan rakentaa myös omaa tietotaitoa hyödyntäen. Monesti yrityksen oma henkilökunta myös tuntee yrityksen tilanteen parhaiten. (Lehtonen ym. 2017, luku 3.)

Huomioitavaa kuitenkin on, että toimivan luottopolitiikan tekemiseen tulisi osallistua henkilöitä kaikilta yrityksen osa-alueilta. Kun yrityksen henkilökunta pääsee vaikuttamaan ja osallistumaan luottopolitiikan suunnitteluun, saadaan aikaan kokonaisuus, joka on kaikkien hyväksymä. Tärkeää luottopolitiikan toiminnan kannalta on, että koko yrityksen henkilökunta ymmärtää politiikan tavoitteet ja tarkoituksen ja sitoutuu noudattamaan sitä. Näin yritys hyötyy kirjatusta politiikastaan eikä tilanne ajaudu siihen, että henkilökunta toimii omien yksittäisten päätöstensä mukaan. (Lehtonen ym. 2017, luku 3.)

2.3 Yrityksen luottopolitiikan sisältö ja siihen vaikuttavat tekijät

Luottopolitiikka koostuu erilaisista osa-alueista, nämä vaihtelevat yrityksen mukaan. Kuten mainittu, luottopolitiikka sisältää periaatteita ja toimintatapoja, joiden perusteella luottokauppaa käydään. Luottopolitiikassa kirjattavia osa-alueita ovat muun muassa luottopäätösmenettely, käytettävät luottotietolähteet, maksuehdot ja laskutus, maksumuistutuksien aikataulutus, perinnän aloittaminen ja perinnän kulku sekä henkilökunnan tehtävät, vastuut ja päätösvalta. (Lindström 2014, 6–7.)

Luottopolitiikan sisältöön ja sen vaatimuksiin vaikuttavat monenlaiset tekijät. Tämän vuoksi luottopolitiikka on aina yrityskohtainen. Luottopolitiikkaan vaikuttaa esimerkiksi se myykö yritys kuluttajille vai yrityksille sekä perustuuko liiketoiminta tavarakauppaan vai palveluiden tarjontaan. Myös se miten kauppaa käydään ja mikä on esimerkiksi kertakaupan koko, sekä millaisia maksuehtoja sopimuksissa käytetään, vaikuttavat sisältöön. Yrityksen ja toimialan vakiintuneet kauppataavat sekä liiketoimintaan sovellettava lainsäädäntö vaikuttavat omalta osaltaan suureltakin osin. Huomioitavia tekijöitä ovat myös vakuuksien käytön mahdollisuudet sekä alan kilpailutilanne ja kannattavuus. (Lindström

2014, 6; Lehtonen ym. 2017, luku 3.) Yrityksen tulee kuitenkin huomioida, että vaikka luottopolitiikan sisältöön vaikuttavat tekijät ajaisivat yrityksen laatimaan hyvin varovaisen luottopolitiikan, ei tarkoitus kuitenkaan ole poistaa täysin luottoriskiä. Liian kireä luottopolitiikka voi myös olla haitallinen asiakassuhteille ja aiheuttaa näin vahinkoa liikevaihdon siinä missä luottotappiotkin. (Lehtonen ym. 2017, luku 3.)

Luottopolitiikan suunnittelussa tulisi lähteä liikkeelle arvioimalla, kuinka suuri kokonaisluottoriski yrityksessä voidaan ottaa. Tämän lisäksi on laskettava, kuinka paljon yritys kestää ja on valmis sietämään luottotappioita yhden tai useamman tilikauden aikana. (Lindström 2014, 4.) Luottotappioiden sietokyvyn määrittäminen auttaa yrityksen myynnin ja taloushallinnon henkilökuntaa sekä johtoa arvioimaan millaisia sopimuksia yritys voi ja on valmis tekemään ja kestääkö yritys mahdollisten riskien vaikutukset. Kokonaisluottoriskin perusteella määritellään siis muun muassa millaisten ja kuinka riskialttiiden asiakkaiden kanssa voidaan luottokauppaa harjoittaa. Arvioitavaksi jää, kuinka suurta osaa kokonaisriskistä yksi asiakas voi enimmillään edustaa. Luottopolitiikka vaikuttaa osaltaan siis myös myynnin ja markkinoinnin kohdentamisen suunnitteluun. (Lindström 2014, 4.)

2.4 Luottopäätös ja luottotietolainsäädäntö

Luottopäätöksellä vastataan kysymykseen, lähteekö yritys luottosuhteeseen asiakkaan kanssa ja millä ehdoilla luottosuhde syntyy. Luottopäätösten tulee aina perustua yrityksen luottopolitiikkaan ja siinä määriteltyihin ehtoihin ja toimintatapoihin. Tällä pyritään minimoimaan luottotappioriskiä niin paljon kuin se on liiketoimintaa vahingoittamatta mahdollista. Myönteinen luottopäätös perustuu siihen, että päätöksen tekijä on selvittänyt mahdollisimman luotettavasti asiakkaan kyvyn ja halun suorittaa maksuvelvoitteensa. (Lindström 2014, 7.)

Luottopäätöksen tekemiseen myyjä hyödyntää asiakkaan luottotietoja. Luottotiedot ovat tietoja, jotka kuvaavat luonnollisen henkilön tai yrityksen maksukykyä tai maksuhaluutta. Luottotiedot voidaan jakaa henkilöluottotietoihin ja yritysluottotietoihin. (Rikalainen & Uitto 2008, 191.) Tässä opinnäytetyössä käsitellään vain yritysluottotietoja. Niillä tarkoitetaan yrityksen maksutapaa, maksuhäiriöitä ja luottokelpoisuusluokkaa koskevia tietoja sekä muita yritystä koskevia luottotietoja. Luottotietojen sääntely on koottu

1.11.2007 voimaan tulleeseen luottotietolakiin (LuotL, 527/2007). Lakia sovelletaan luottotietojen keräämiseen, tuottamiseen, tallentamiseen, luovuttamiseen käyttöön ja muuhun käsittelyyn (LuotL 1 §). Luottotietolain tarkoituksena on varmistaa luotettavien luottotietojen saatavuus ja turvata luottotietojen käsittelyssä yksityisyyden suoja. Tarkoitus on myös turvata luonnollisten henkilöiden ja yritysten oikeus tulla arvioiduksi oikeiden ja asianmukaisten tietojen perusteella sekä edistää hyvää luottotietotapaa. (LuotL 2 §.)

Luottotietolakia valmisteltaessa hallituksen esityksen (HE 241/2006) mukaan luottorisien minimoinnin kannalta keskeinen vaihe on asiakasvalinta eli käytännössä se vaihe, jossa sopimus tehdään. Asiakasvalinnan tarkoituksena on luottotietojen avulla selvittää ja valikoida yritykselle taloudellisesti turvallisimmat ja varmimmat asiakkaat. Luottotietolähteinä voidaan käyttää muun muassa luotonantajan omia asiakasrekistereitä, viranomaisrekistereitä sekä luottotietorekistereitä. (HE 241/2006, 4.) Yrityksen luottopolitiikassa dokumentoidaan käytettävät luottotietolähteet.

2.5 Yksilöintitietojen tarkastaminen Kaupparekisteriotteesta

Mahdollisesta luottokaupan asiakkaasta tulee aluksi selvittää asiakkaan yksilöintitiedot. Yritysassiakkaan kohdalla tärkeitä tietoja ovat oikea ja virallinen kaupparekisteriin merkitty nimi, yhtiömuoto, Y-tunnus, katuosoite ja vastuuhenkilöt osoitteineen. Tämä kannattaa tehdä tarkasti, sillä mitä huolellisemmin yksilöintitietojen tarkastus tehdään, sitä helpommaksi luotonvalvonta ja mahdollinen perintä jatkossa muodostuvat. Yksilöintitiedot voidaan hankkia muun muassa pyytämällä luottoasiakkaaksi hakevalta kaupparekisteriote ja vastuuhenkilöiden tiedot. Kaupparekisteriotteen voi hankkia Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) kaupparekisteriosastolta, paikallisen kihlakunnan rekisteritoimistosta tai luottotietoyhtiöstä. (Lindström 2014, 8-9.)

Kaupparekisterin tiedot ovat elinkeinonharjoittajien itsensä sekä tuomioistuimien ja muiden viranomaisten toimittamia. Kaupparekisterilain (KaupparekL, 129/1979) 21 a §:ssä säädetään, että Patentti- ja rekisterihallitus on oikeutettu tarvittaessa päivittämään tietojään väestötietojärjestelmästä ja tarkistamaan ilmoituksissa ja niiden liitteissä mainittujen henkilöiden henkilötiedot niiden oikeellisuuden toteamiseksi. Kaupparekisteriin ilmoitettu on myös velvoitettu ilmoittamaan muutoksista rekisteriviranomaiselle (KaupparekL

14 §). Kaupparekisteriotteen sisältämien tietojen tulee siis olla oikeita ja vastata yrityksen ajantasaista tilannetta. Mikäli luottoasiakkaaksi hakeva ei halua antaa kaupparekisteritietojaan, on tilannetta syytä tarkastella varauksellisesti ja selvittää minkä vuoksi yritys haluaa jättää esittämättä tietonsa. Yleisesti kaupparekisteriotteessa kannattaa kiinnittää huomiota velallisen yksilöinnin, luottopäätöksen tekemisen ja perinnän hoitamisen kannalta tietoihin yrityksen virallisesta nimestä, hallituksesta, toimitusjohtajasta, osakeyhtiön osakepääomasta, toiminimenkirjoittajista sekä avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön vastuunalaisista yhtiömiehistä. (Lindström 2014, 9-10.)

2.6 Luottotiedot

Kun asiakkaan yksilöintitiedot on selvitetty mahdollisimman kattavasti, voidaan siirtyä hankkimaan luottotietoja luottopäätöksen tekemisen tueksi. Kuten edellä on esille tuotu, yritysluottotiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi yrityksen maksutapaa ja maksuhäiriöitä. Luottotietolain pykälissä 24 ja 25 säädetään millaisia tietoja luottotietorekisteriin saa tallettaa yrityksen maksuhäiriötietoina ja maksutapatietoina. Maksuhäiriötietoina voidaan tallettaa muun muassa:

- 1) tiedot konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteriin rekisteröidystä ja asian käsittelystä
- 2) lainvoimaisella tuomiolla tai yksipuolisella tuomiolla todetun maksun laiminlyönti
- 3) tieto ulosottoasiasta, jossa on annettu estetodistus tai tieto pitkäkestoisesta ulosotosta
- 4) kuulutusrekisteriin rekisteröidystä talletetut tiedot
- 5) ilman tuomiota tai päätöstä ulosmitattavan verosaatavan tai vakuutussaatavan laiminlyönti
- 6) tieto rekisteröidyn velkojalle antamasta kirjallisesta ilmoituksesta, jolla hän tunnustaa lyöneensä maksun laimin
- 7) tieto velkojan antamasta maksukehotuksesta eli käytännössä yksityisoikeudellisella tratalla annettu, laiminlyöty maksukehotus. (LuotL 24 §.)

Maksuhäiriötietojen merkityksen arvioimisessa luottokelpoisuuteen, huomiota voidaan kiinnittää häiriön ikään, laatuun, lukumäärään ja luottomäärään. Maksuhäiriöiden lukumäärä kertoo yleensä velallisesta paljon ja määrästä voidaan yleensä tehdä melko suoria päätöksiä yrityksen halusta suoriutua velvoitteistaan sopimuksien mukaisesti.

Yrityksen maksutapatieoina saadaan tallettaa tiedot siitä, miten yritys säännönmukaisesti hoitaa maksunsa (LuotL 25 §). Hallituksen esityksessä luottotietolaista todetaan maksutapatieojen eroavan maksuhäiriötiedoista siinä, että niitä ei saada valmiina rekisteriin merkittäviksi, vaan rekisterinpitäjä muodostaa ne eri tahoilta saamiensa tietojen perusteella (HE 241/2006, 47).

Luottotietopalveluiden rekistereissä ilmoitetaan maksuhäiriö- ja muita luottotietomerkinntöjä erilaisin lyhentein. Esimerkkejä merkinnöistä ovat muun muassa seuraavat:

YVK = Yksipuolinen tuomio velkomusasiassa

UMV = Ulosotossa todettu varattomuus tai muu este

ATR = Yksityisoikeudellinen trapprotesti

AST = Yksityisoikeudellinen trapprotesti, ei julkaistava

KHV = Velkojan jättämä konkurssihakemus

KKV = Velallinen asetettu konkurssiin

KHP = Konkurssi peruttu asettamisen jälkeen. (Luottotietomerkinntät ja niiden tallenusajat 2012.)

2.7 Luottotietotoiminta Suomessa

Luottotietotoiminnan harjoittamisesta säädetään luottotietolain kolmannessa luvussa. Yleisenä edellytyksenä luottotietotoimintaa harjoittavalla yrityksellä on oltava riittävät taloudelliset ja muut edellytykset hoitaa asiassa vaadittavia velvoitteita (LuotL 8 §).

2.7.1 Luottotietorekisterit

Suomessa on useita erilaisia luottotietoja tarjoavia yrityksiä. Luottotietojen lähteitä luottotietorekistereihin ovat kaupparekisteri, Tilastokeskus, Virallinen lehti, Oikeusrekisterikeskus, kihlakunnan ulosotto-osastot, käräjäoikeudet, verovirastot, rahoitus- ja luottokorttiyhtiöt ja muut yritykset (Niemi 2014, 46). Luottotietotoimintaa harjoittavat siihen erikoistuneet yritykset ja se on tarkoin luottotietolaissa säädettyä toimintaa. Suomessa luottotietotoimintaa ja riskienhallintapalveluja harjoittavia sekä luottotietorekistereitä yl-

löpittäviä yrityksiä ovat Suomen Asiakastieto Oy, Bisnode Finland Oy:n ylläpitämä Soli-ditet-rekisteri ja Intrum Justitiam luottotietopalvelu. Luottotietopalveluilta yritykset voi-vat usein ostaa yksittäisiä luottotietoraportteja tai avata sopimuksella jatkuvan palvelun. Luottotietojen palveluntarjoajat tarjoavat vaihtelevasti tietoja henkilöluotoista ja yritysten maksutavoista ja maksuhäiriöistä. Asiakkaiden on mahdollista ostaa myös kansainvälisiä yritysluottotietoja sekä luottotietolausuntoja yritysten luottokelpoisuudesta. (Niemi 2014, 44-45.)

Luottotietotoiminta on osin vain tapahtumatietojen välittämistä, eivätkä luottotietoyrityk-set ota siis kantaa siihen, pystyykö velallinen maksamaan velan takaisin. Luotonantoa harkitsevan tulee luottotietojen perusteella itse tehdä asiakasvalinta eli päättää kenelle luottoa antaa ja luottopäätös eli millä ehdoilla luottosuhde syntyy. (Niemi 2014, 47.) Luottotietotoimintaa harjoittavat yritykset tarjoavat erilaisia palveluja ja sopivat erilaisille asiakkaille. Mikäli yritys on kiinnostunut hankkimaan luottotietoja luottotietopalvelujen tarjoajilta, kannattaa aluksi tutustua erilaisiin vaihtoehtoihin sekä palvelujen hinnastoihin.

2.7.2 Maksukyvyttömyysrekisterit

Luottotietotoimintaa harjoittavien yrityksiä lisäksi Suomessa on kaksi julkista, laissa säädettyä Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämää maksukyvyttömyysrekisteriä: konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri sekä velkajärjestelyrekisteri. Laissa konkurssi- ja yri-tyssaneerausrekisteristä (137/2004) ensimmäisessä pykälässä säädetään konkurssi- ja yri-tyssaneerausrekisterin tarkoituksena olevan varmistaa tiedon saatavuus konkurssi- ja yri-tyssaneerausasioista tuomioistuini- ja viranomaistoimintaa, velkojien edunvalvontaa sekä sivullisten etujen ja oikeuksien turvaamista varten. Konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri sisältää tiedot konkurssista ja yrityssaneerauksista koskevista hakemuksista ja päätöksistä ja velkajärjestelyrekisteri tiedot yksityishenkilöiden velkajärjestelyä koskevista hake-muksista ja päätöksistä (Oikeusrekisterikeskus 2017).

Lähtöleveysuudessa näihin viranomaisrekistereihin kohdistuu lainsäädännöllisiä muu-toksia. Velkajärjestelystä säädetään uudessa, 26.6.2018 voimaan tulevassa laissa velka-järjestelyrekisteristä (368/2017). Lisäksi vuonna 2017 säädetyllä lailla konkurssi- ja yri-tyssaneerausrekisteristä annetun lain muuttamisesta (367/2017) tehdään muutoksia ja li-säyksiä lakiin konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä (137/2004). Muutokset tulevat

niin ikään voimaan kesäkuussa 2018. Yksi merkittävä muutos tässä lakiuudistuksessa on, että konkurssi- ja yrityssaneeraustiedot tulevat maksutta saataville verkkoon 2018. Sama koskee myös velkajärjestelyrekisteriä, joskin tietyin rajoituksin. Tiedot ovat olleet aikaisemminkin julkisia, mutta ne eivät ole olleet saatavilla verkossa vaan nykyisin tiedot tulee pyytää vielä Oikeusrekisterikeskukselta ja rekisterin ote maksaa 22 euroa. (Konkurssi- ja yrityssaneeraustiedot maksutta... 2017.)

2.7.3 Luottotietojen selvittäminen asiakkaan kanssa

Arvokkaita luottotietoja saa myös muualta kuin edellä mainituilta luottotietoyhtiöiltä ja viranomaisilta. Yrityksen myyntihenkilöstöllä voi olla hyödyllistä ajantasaista tietoa velallisesta. Lisäksi tietoja voi saada esimerkiksi muilta alalla toimivilta yrityksiltä ja yhteistyökumppaneilta. (Lindström 2014, 37).

Osa luottopäätöksen perusteista ovat myös yritysasiakkaan itse ilmoittamat tiedot. Esimerkiksi tilinpäätöstiedot voidaan luottotietoyhtiön sijaan pyytää myös suoraan yritykseltä (Lindström 2014, 37). Asiakasta voi pyytää toimittamaan myös verovelkatodistuksen sekä todistuksen maksetuista vakuutusmaksuista. Velallisen ajautuessa maksuvaikeuksiin, verot ja muut lakisääteiset maksut jäävät usein ensimmäisten joukossa maksamatta, koska niiden summat ovat suuria. Koska lakisääteiset maksut ovat suoraan ulosotokelpoisia ilman tuomiota tai päätöstä, niiden perintätoimet alkavat usein nopeasti ja tämä saattaa vaikuttaa myyjän omien saatavien maksamisen aikatauluun. (Lehtonen ym. 2017, luku 3.)

3 LASKUTUS, REKLAMAATIOT JA MAKSUMUISTUTUS

3.1 Lasku ja laskun eräpäivä

Laskun lähettäminen on ensimmäinen toimenpide syntyneen saatavan kotiuttamiseksi. Laskun lähettäminen ei kuitenkaan ole perintälain (513/1999) soveltamisalaan kuuluvaa saatavan perintää, sillä saatava ei ole vielä erääntynyt. Lasku ei ole saatavan peruste ja tämän vuoksi laskussa tulee aina viitata saatavan perusteeseen, kuten irtaimen kaupan, palvelun myyntiin tai muuhun vastaavaan. Mikäli saatavaa joudutaan perimään oikeudellisessa perinnässä, tietoa saatavan perusteesta tullaan ehdottomasti tarvitsemaan tällöin. (Lindström 2014, 141.)

Laskulle tulee kirjata tarkka eräpäivä, sillä laskun erääntymistä ei ole koskaan syytä ilmaista pelkästään maksuehdolla. Eräpäivän määrittelyllä varmistetaan yhteisymmärrys siitä, koska maksusuoritus tulee viimeistään tehdä, mutta eräpäivän määrittely on tärkeää myös viivästyskoron kannalta sekä oikeudellisessa perinnässä. Sovitusta eräpäivästä alkaa viivästyskoron laskenta ja oikeudellisessa perinnässä tulee pystyä osoittamaan saatavan erääntyminen. (Lindström 2014, 148.)

3.2 Maksuehto

Maksuehto määrittää niin sanotun maksuajankohdan eli laskun tai maksun eräpäivän. Maksuajasta säädetään lailla kaupallisten sopimusten maksuehdoista (Maksuehtolaki, 30/2013). Maksuehtolaki tuli voimaan 16.3.2013 pohjautuen hallituksen esitykseen laista kaupallisten sopimusten maksuehdoista, saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräistä niihin liittyvistä laeista (HE 57/2012 vp). Maksuehtolailla pantiin täytäntöön kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annettu EU direktiivi (Direktiivi 2011/7/EU). Maksuehtolakia sovelletaan sen ensimmäisen pykälän mukaisesti maksuihin, jotka elinkeinonharjoittajan tai hankintayksikön on suoritettava elinkeinonharjoittajalle vastikkeena tavarasta tai palvelusta.

Elinkeinonharjoittajien maksuajan enimmäiskestoja koskevaa säädöstä muutettiin 2015. Nykyisin lain 5 §:n (385/2015) mukaan maksuehto saa olla enintään 30 päivää velallisen

ollessa elinkeinonharjoittaja ja maksuaika saa ylittää 30 päivää vain, jos siitä on nimenomaisesti sovittu. Luotonvalvonnan ja perinnän käynnistämisen näkökulmasta yrityksen tulisi välttää erityisen pitkien maksuehtojen käyttämistä, sillä ne lisäävät merkittävästi luottotappioriskiä. Pitkän maksuajan aikana asiakkaan luottotiedoissa saattaa tapahtua suuriakin muutoksia, jopa vanhojen ja luotettavaksi koettujen asiakkaidenkin kohdalla. Erääntymätöntä saatavaa ei voida periä, joka lisää paineita luotonvalvonnalle.

Usein yritykset käyttävät tuotteidensa toimituksissa myös yleisiä sopimusehtoja eli niin kutsuttuja vakiosopimuksia, jotka tulevat sovellettaviksi, kun sopimuksen osapuolet ovat siitä pätevästi sopineet. Yleisissä sopimusehdoissa saatetaan määritellä maksuaika, jota käytetään, ellei muuta ole sovittu. Esimerkiksi laitetoimituksiin sovellettavassa, teknologiateollisuuden yleisissä sopimusehdoissa todetaan maksuajan olevan 30 päivää laskun päiväyksestä, ellei muuta ole sovittu (NL 09 Pohjoismaiset yleiset sopimusehdot 2009). Myyjän ei kuitenkaan kannata sokeasti luottaa tähän 30 päivän maksu aikaan, vaan selvittää, tulisiko tiettyjen asiakkaiden kanssa soveltaa luotonhallinnan vuoksi tätä lyhyempää maksuaikaa.

3.3 Viivästyskorko

Rahavelalle säädettävästä korosta säädetään korkolain (Korkolaki 633/1982). Mikäli maksu viivästyy sovitusta maksupäivästä, on velallinen korkolain mukaan velvollinen suorittamaan viivästyskorkoa korvauksena viivästyisestä. Korolla pyritään ohjaamaan velallisen maksukäyttäytymistä niin, että tämä maksaisi avoimen saatavan eräpäivään mennessä (Viivästyskorko 2015). Jos velan eräpäivä on velallista sitovasti ennalta määrätty, viivästyskorkoa on maksettava eräpäivästä lukien (KorkoL 5 §). Jollei eräpäivää ole velallista sitovasti ennalta määrätty, viivästyskorkoa on maksettava siitä lähtien, kun 30 päivää on kulunut päivästä, jona velkoja lähetti velalliselle laskun tai muutoin vaati määrätyn rahamäärän suorittamista. Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen maksamaan viivästyskorkoa ajalta ennen laskun tai vaatimuksen saapumista hänelle. (KorkoL 6 §.)

Kuten muistakin kaupan ehdoista, yritysten välisessä kaupassa voidaan vapaasti sopia viivästyskorosta. Mikäli muusta ei ole sovittu, velkojalla on kaupallisissa sopimuksissa oikeus vaatia velalliselta korkolain mukaista viivästyskorkoa, joka on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin kulloinkin voimassa oleva viitekorko (KorkoL 4 a §). Vuoden

2017 loppuun asti korkolain perusteella vahvistettu viitekorko on 0,00 % (Korkolain mukainen viitekorko... 2017). Laskulle on aina syytä kirjata erikseen sovittu viivästyskorkoprosentti tai mainita korkolain mukaisesta viivästyskorosta. Viivästyskorko kannattaa kirjata kauppasopimukseen, sillä pelkästään laskuun merkitty viivästyskorko ei aina välttämättä tarkoita sitä, että korosta on sovittu, ellei kyse ole vakiintuneesta kauppatastavasta (Viivästyskorko yritys- ja kuluttajakaupassa 2017).

3.4 Reklamaatioiden käsittely

Asiakas saattaa reklamoida liittyen laskutukseen, tuotteeseen tai toimitukseen ja tällöin reklamaatioiden huolellinen käsittely on tärkeää jo asiakaspalvelunkin kannalta. Ongelmallisia ovat sellaiset tilanteet, joissa velkoja ei katso reklamaatiota aiheelliseksi tai perustelluksi. Jos velkoja ja velallinen ovat eri mieltä saatavan määrästä tai sen perusteesta, saatava katsotaan yleensä riitaiseksi. (Lindström 2014, 157.) Saatavan riitauttaminen vaikuttaa olennaisesti saatavan perintään, sillä mikäli reklamaatiota ei katsota aiheelliseksi ja reklamoitua virhettä ei näin ollen oikaista, voidaan riitautettua reklamoitua saatavaa periä vain oikeudellisen perinnän kautta. Perintälain (513/1999) 4 b §:n mukaan vapaaehtoista perintää ei saa suorittaa, jos velallinen kiistää maksuvelvollisuutensa. Saatavan oikeudellista perintää selvitetään tarkemmin opinnäytetyön myöhemmässä vaiheessa, mutta pääasiassa saatavan riitaisuus ratkaisee haastemenettelyn muodon. Riidattomissa saatavissa eli kun saatavan oikeellisuutta ei ole kiistetty, mutta suoritetaan kuitenkin oikeudellista perintää, käytetään suppeaa haastehakemusta ja riitaisissa laajaa haastehakemusta. Oikeudellisen perijän on tiedettävä, onko saatava reklamaatiolla tai muulla tavalla riitautettu ja laajaa haastehakemusta laadittaessa on tiedettävä, miltä osin ja millä perusteilla riitautus on tapahtunut. (Jätettiinkö saatavastanne reklamaatio? 2013.)

Koska saatavan riitauttavat reklamaatiot aiheuttavat yrityksille väistämättä enemmän päänvaivaa, kannattaa reklamaatiot pyrkiä aina sovittelemaan ja ratkaisemaan asia mahdollisimman nopeasti ja ytimekkäästi. Paras keino on luonnollisesti pyrkiä välttämään reklamaatioiden synty. Tässä auttaa sopimusten ja yleisten sopimusehtojen tarkka laatiminen ja huolellinen noudattaminen. Lasku on syytä lähettää nopeasti saatavan syntymisen jälkeen, jotta mahdollisten ongelmien kohdalla saatavan kotiuttaminen ei veny huomattavan pitkälle tulevaisuuteen. Reklamaatioiden ehkäisemiseksi juurikin esimerkiksi

eräpäivästä ja viivästyskorosta sopiminen on aina kannattavaa. (Jätettiinkö saatavastanne reklamaatio? 2013.)

3.5 Maksumuistutus

Mikäli saatava on maksamatta eräpäivän jälkeen, muodostaa se kustannuksia saatavien kierron hidastumisena. Myös luottotappioriski kasvaa. Maksamatta olevasta saatavasta on syytä lähettää velallisasiakkaalle maksumuistutus. Maksamatta olevasta velasta muistuttaminen eräpäivän jälkeen on jo perintälain tarkoittamaa perintää. (Lindström 2014, 175.) Maksumuistutuksella tarkoitetaan velkojan itsensä tai velkojan puolesta toimivan toimeksisaajan lähettämää perintäkirjettä, jossa velallista muistutetaan siitä, että saatavan eräpäivä on mennyt ja saatava on edelleen maksamatta. Maksumuistutus on eri asia kuin maksuvaatimus. (Rikalainen & Uitto 2008, 198.) Ennen perintään siirtymistä yritysasiakkaalle lähetetään yleensä yksi maksumuistutuskirje. (Lindström 2014, 178).

Kun asiakkaan suoritus viivästyy eräpäivästä, on tärkeää reagoida tilanteeseen nopeasti etenkin suurten saatavien kohdalla ja sellaisten yritysasiakkaiden kanssa, jotka on jo aiemmin todettu riskiasiakkaiksi. Perintälaisissa ei ole määritelty, milloin maksumuistutuksen voi lähettää yritykselle. Tavallisesti se lähetetään yritykselle noin 7 vuorokauden kuluttua eräpäivästä, mutta se voidaan lähettää nopeammallakin aikataululla, mikäli tilanteeseen sopii. (Maksumuistutus 2016.)

Maksumuistutusta lähetettäessä on syytä muistaa, että viivästys voi johtua vakavaraisen maksajan tahattomasta erehdyksestä tai jopa laskuttajan virheestä. Tämän vuoksi maksumuistutuksen on hyvä olla sävyiltään määrätietoinen, mutta kohtelias. Kirjeestä käy yleensä ilmi samat asiat kuin varsinaisesta laskusta, mutta vähintään on mainittava maksamatta olevan laskun numero, euromäärä sekä viittaus saatavan perusteeseen. Maksumuistutuksella voidaan lisäksi jo vaatia velallista suorittamaan viivästyskorko. Yleensä yritys saatavien muistutuskirjeeseen ei sisällytetä erillistä eräpäivää, vaan eräpäivä-kohtaan kirjoitetaan ”heti” tai ”maksettava heti”. Näiden lisäksi tulee jopa korostetusti ilmaista, että kyseessä on muistutus ja saatava on jo erääntynyt. Syytä on myös mainita maksun laiminlyönnin seurauksista ja velkojan seuraavasta toimenpiteestä. Tämä toimii tehosteena saatavien kotiuttamiselle sekä antaa asianmukaista tietoa velalliselle. (Lindström 2014, 175–177.)

4 PERINTÄLAKI JA HYVÄ PERINTÄTAPA

4.1 Laki saatavien perinnästä

Opinnäytetyössä on jo edellä tuotu esille perintälain soveltamista perintään liittyvissä kysymyksissä. Laki saatavien perinnästä (PerintäL, 513/1999) sääntelee saatavien perintää sekä muita perintään liittyviä, osapuolten asemaan vaikuttavia seikkoja. Perintälain 1.1 §:n mukaan laissa perinnällä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on saada velallinen vapaaehtoisesti suorittamaan erääntynyt velkojan saatava. Merkitystä perinnässä ei ole, koskeeko saatava tuotteen myyntisaamista tai esimerkiksi palvelumyyntiä, merkittävää on saatavan erääntyminen ja se, että pystytään osoittamaan saatavan peruste. Perintälaki koskee vain vapaaehtoista perintää eikä sitä sovelleta lainkaan oikeudelliseen perintään, kuten esimerkiksi kanteen nostamiseen tuomioistuimessa. Oikeudenkäyntimenettelyä sääntelee oikeudenkäymiskaari (OK, 4/1734) ja ulosottomenettelyssä tapahtuvaa pakkoperintää ulosottokaari (UK, 705/2007).

Perintälaki on pakottava, siksi lain säännöksistä ei saa poiketa velallisen vahingoksi (PerintäL 2 §). Perintälaki on säädetty siis erityisesti velallisen suojaksi. Perintälaki koskee sekä luonnollisten henkilöiden että yksityisten ja julkisten oikeushenkilöiden saatavien perintää saatavan syntytavasta riippumatta (Niemi 2014, 151). Tässä opinnäytetyössä keskitytään yritysrahoituksen perintään. Yritysrahoitus syntyy yritysten tai elinkeinonharjoittajien välisessä toiminnassa.

Perintälakia sovelletaan sekä velkojan itsensä suorittamaan perintään, että perintätoimistoille tai muulle toimeksisaajalle annettuun toimeksiantoon perustuvaan perintään. Perintätoimeksiantoja hoitavat perintätoimistot, lakiasiantoimistot sekä tilitoimistot ja nämä tarvitsevat toimiluvan voidakseen harjoittaa perintää. Toimilupaa ei tarvita, kun velkoja itse suorittaa perintää. (Niemi 2014, 151.)

Perintälakia on täydennetty viimeksi 16.3.2013 voimaan tulleilla lainmuutoksilla. Viimeisin muutos liittyy EU:n maksuviivästysdirektiivin (Direktiivi 2011/7/EU) voimaansaattamiseen. Direktiivin johdosta perintälakiin muun muassa sisällytettiin tutkielmassa jäljempänä esiteltävä säännös velkojan oikeudesta vakiokorvaukseen (HE 57/2012 vp, 1).

Hallituksen esityksessä ehdotettiin tehtäväksi lakiin myös muita kuin direktiiviin pohjautuvia muutoksia. Esityksen mukaan perintälain uudistuksen tavoitteena oli muun muassa uudistaa perintälakia siten, että lain säännökset aiempaa tehokkaammin täsmentävät hyvän perintätavan sisältöä ja varmistavat sen noudattamisen sekä estävät kohtuuttoman suurten perintäkulujuen perimisen velalliselta (HE 57/2012 vp, 13).

4.2 Hyvä perintätapa

Perintälain 4 §:ssä säädetään hyvästä perintätavasta. Kuten edellä mainittiin, perintälain viimeisimmässä uudistuksessa tarkennettiin myös hyvän perintätavan säännöstä. Laissa kielletään käyttämästä velan perinnässä hyvän perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä (PerintäL 4.1 §). Säännös kattaa kaikki sopimattoman painostuksen muodot ja epäasialliset menettelytavat. Perintä tulee suorittaa asiallisesti ja velallisen yksityisyyttä kunnioittavasti.

Perinnässä on suhtauduttava vastuullisesti maksujärjestelyihin (PerintäL 4.1 §). Perintää suorittava yritys tahtoo toimia oikein ja tarkoituksena on estää velkaongelmien syntyminen. Tämä on sekä luotonantajana toimivan yrityksen, että asiakasyrityksen edun mukaista. Vastuullisuus edellyttää lojaalisuutta luottosuhteessa kummaltakin osapuolelta.

Perintälain 4.2 § sisältää kolmen kohdan luettelon perinnässä kielletyistä menettelytavoista. Luettelo kuuluu seuraavanlaisesti:

Perinnässä ei saa:

- 1) antaa totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja maksun laiminlyönnin seuraamuksista tai muista velallisen kannalta merkityksellisistä seikoista;
- 2) aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja taikka tarpeetonta haittaa;
- 3) vaarantaa velallisen yksityisyyden suojaa. (PerintäL 4.2 §.)

Luettelon ensimmäisen kohdan mukaisesti on hyvän perintätavan säännöksen vastaista uhata velallista maksuhäiriömerkinnällä, jos merkinnän tekemiseen ei ole perusteita (HE

57/2012 vp, 29). Hyväksyttäviä “painostuskeinoja” ovat kuitenkin esimerkiksi oikeudelliseen perintään ryhtymisen ilmoittaminen tai laiminlyönnin vaikutuksista ilmoittaminen, mikäli nämä tiedot ovat oikeita ja perusteltuja. Perintää suorittavalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta selvittää velalliselle maksun laiminlyönnin seuraamuksia. (Rikalainen & Uitto 2008, 201.) Hallituksen esityksessä (HE 57/2012, 35) mainitaan harhaanjohtavana tietona myös se, että velkoja saatavan eräännyttyä ryhtyy käyttämään yhteydenotoissaan velalliseen sellaista aputoiminimeä, jonka käytön perusteella velallinen voi ymmärtää saatavan siirtyneen toimeksisaajan perittäväksi.

Kohdan 2 tarpeettomilla kuluilla tarkoitetaan esimerkiksi jatkuvasti, lyhyin väliajoin lähetettyjä maksumuistutuksia ja niiden kulujen laskutusta velalliselta (HE 57/2012, 29). Velkojan olisi syytä lähettää itse korkeintaan kaksi maksumuistutusta, jonka jälkeen velkojan kannattaa siirtää asia perintätoimiston hoidettavaksi tai siirtää asia oikeudelliseen perintään. Luettelon toisen kohdan ilmaus “tarpeetonta haittaa”, tarkoittaa esimerkiksi perinnän suorittamista häiritsevänä ajankohtana.

Velallisen yksityisyyttä tulee suojata ja kunnioittaa välttämällä perinnän tulemisen sivullisen tietoon. Esimerkiksi tulee välttää sellaisten kirjekuorien käyttämistä, joista ilmenee kirjeen sisältävän maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen. Maksumuistutukset ja muut perinnän asiakirjat tulee toimittaa sillä tavoin ja sellaisiin osoitteisiin, etteivät ne päädy sivullisten haltuun ja tällä tavalla loukkaa velallisen yksityisyyden suoja.

Hyvän perintätavan säännöksen kolmannen ja viimeisen momentin mukaisesti vanhentunut tai muusta syystä lakannutta saatavaa ei saa periä (PerintäL 4.3 §). Tämä uusi momentti lisättiin lakiin viimeisimmän uudistuksen yhteydessä. Säännös perustuu lakiin velan vanhentumisesta (VanhL, 728/2003), jonka 14.1 §:n mukaan velallisen velvollisuus suorittaa velka lakkaa, kun velka vanhentuu.

4.3 Perinnän ulkoistaminen

Kuten monien muidenkin prosessien kohdalla, yritys voi ulkoistaa myös perintänsä. Ulkoistamalla yritys pystyy kehittämään prosessejaan. Ulkoistaminen tarkoittaa lyhykäisyydessään siirtämistä prosessin suorittaminen ulkopuoliselle palveluntarjoajalle.

Velkoja voi siis periä saatavaa itse tai siirtää saatavan perintätoimiston tai muun toimeksisaajan, esimerkiksi asianajo- tai lakiasiaintoimiston perittäväksi. Perintä voidaan ulkoistaa myös osittain. Yritys voi itse hoitaa esimerkiksi vapaaehtoista perintää, mutta ulkoistaa oikeudellisen perinnän suorittamisen tai lähettää itse esimerkiksi maksuhuomautuksen ja siirtää saatava tarvittavia perinnän jatkotoimenpiteitä varten palveluntarjoajalle.

Perintätavan valintaa pohdittaessa tulisi ottaa huomioon kuinka suuria tyypillisesti perittävät summat ovat, kuinka usein yritys joutuu perimään saataviaan ja millaiset ovat velkojana toimivan yrityksen resurssit saatavien perimisen hoitamiseen. Perinnän ulkoistamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon sen mahdollisimman suuri kokonaishyöty. Huomioon tulisi ottaa esimerkiksi toiminnon aiheuttavat kustannukset, tehokkuus ja asiakassuhteet. (Lehtonen ym. 2017, luku 7.) Yrityksen kannattaa siis ulkoistaa perintänsä ainakin silloin, kun itse suoritettu perintä vie yrityksen henkilökunnalta liikaa aikaa ja kun perintä ei ole tarpeeksi tuloksellista suoritettuihin toimiin nähden.

Vaikka perinnän ulkoistamisesta joutuu suorittamaan korvausta perinnän hoitamisesta, on ulkoistamisessa monia etuja. Ensinnäkin se luonnollisesti vähentää oman organisaation hallinnollisia töitä ja vapauttaa resursseja muuhun työhön. Tämän lisäksi asiakassuhteen säilyvyyden edun mukaista on usein neutraalin kolmannen osapuolen mukana oleminen. Perintäyhtiö saattaa myös tarjoamistaan palveluista riippuen huolehtia esimerkiksi konkurssivalvonnasta, mikäli velallinen ajautuu konkurssimenettelyyn perinnän aikana. Toimeksisaaja huolehtii siis usein monin tavoin velallisen taloudellisen tilanteen seurannasta pelkän tavanomaisen perinnän suorittamisen lisäksi.

Ulkopuolisten palveluiden käyttö saattaa parantaa perinnän tehoa. Ulkopuolisen, perintää hoitavan yrityksen lähettämällä kirjeellä on usein tietty painostava vaikutus, joka saa velallisen maksamaan velan helpommin. Perintäpalvelun palveluntarjoajan käyttäminen ei kuitenkaan aina välttämättä tuota tehokkaampaa tulosta perinnässä. Vuonna 2011 laaditussa opinnäytetyössä todettiin, että tutkimuksessa mukana olleista 46 yrityksestä noin 63 prosenttia oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä, että itse hoidettu perintä voi olla yhtä tehokasta kuin ulkoistettu perintä. Toisaalta tutkimuksessa kuitenkin ilmeni, että 43,48 prosenttia kyselyyn vastanneista yrityksistä oli ulkoistanut perinnän täysin ja 28,26 prosenttia oli ulkoistanut toiminnon osittain esimerkiksi vain oikeudellisen perinnän osalta. (Hentunen 2011, 90, 94.) Perinnän tai sen osan ulkoistaminen on siis verrattain suosittua, mutta mikäli yrityksellä on resursseja ja osaamista perinnän hoitamiseen, voi

se onnistua tehokkaasti myös itse hoidettuna. Tämä riippuu suurilta osin myös siitä, millaisia velkojan saatavat tyypillisesti ovat.

Mikäli yritys päättää ulkoistaa perintänsä, tulee tutustua useaan palveluntarjoajaan ja näiden tarjouksiin. Yksi tavallisimmista ulkoistamisen riskeistä on ennakoitua korkeammat kustannukset, jotka saattavat johtua esimerkiksi siitä, ettei yritys tunne palvelumarkkinoita riittävän hyvin kyetäkseen määrittelemään ja neuvottelemaan itselleen kilpailukykyisiä ehtoja. Myöskin ennen palvelun hyväksymistä tulee mahdollisimman tarkkaan kyetä arvioimaan palvelun siirron synnyttämät kustannukset, kuten siirtymävaiheen työpanokset ja muut kulut sekä hankittavan palvelun hallinnasta aiheutuvat suorat jatkuvat kustannukset. Nämä kulut tyypillisesti aliarvioidaan ja päädytään solmimaan kannattamattomia sopimuksia. (Kiiskinen, Linkoaho & Santala 2002, 96-97.)

Kustannuksien lisäksi tulisi ottaa huomioon tehokkuus. Erityisesti perintätoimistot esittävät usein keskimääräisiä onnistumisprosenttejaan, mutta ne eivät anna todellista kuvaa, vaan tehokkuuden ratkaisee se, ovatko saatavat helppoja vai vaikeita tapauksia. Tämän vuoksi yrityksellä on hyvä olla selkeä käsitys siitä, millaisia sen omat saatavat suurimmaksi osaksi ovat ja kokeilla useampia eri vaihtoehtoja. Tehokkuuden lisäksi myös esimerkiksi saatavan koko voi vaikuttaa siihen, minkä tyyppiselle toimeksisaajalle perinnän hoitaminen ulkoistetaan. Asianajo- ja lakiasiantoimistot soveltuvat usein suurien saatavien perintään ja ne ovat hyviä vaihtoehtoja myös silloin, kun on mahdollista, että velallinen saattaa joutua konkurssiin kesken perinnän, tai kun on kyse riitaisasta saatavasta. Perintätoimistot ovat puolestaan parhaimmillaan yleensä pienempien ja riidattomien saatavien sekä suurten massojen perinnässä. (Lehtonen ym. 2017, luku 7.)

4.4 Perintäkulut

Erääntyneen saatavan perintä aiheuttaa velkojalle aina kustannuksia, sillä perintään kuluu työaikaa sekä taloudellisia resursseja. Kulut vaihtelevat suuresti riippuen kuinka nopeasti perintä saadaan toteutettua ja saadaanko saatava kotiutettua vapaaehtoisen perinnän keinoin vai joutuuko velkoja turvautumaan oikeudelliseen perintään.

Käytännössä kaikkia kuluja ei aina saada perittyä velallisilta, sillä kaikki eivät pysty maksamaan velkaansa. Luottokauppaa harjoittaville yrityksille syntyy käytännössä aina luottotappioita. (Lehtonen ym. 2017, luku 8.)

4.4.1 Velkojan oikeus perintäkulujen korvaukseen

Velkojalla on oikeus saada perinnästä aiheutuneita kuluja velalliselta. Perintälaisissa säädetään perintäkulujen korvaamisesta. Lain mukaan velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut. Korvausvelvollisuus voi perustua velkojan omista perintätoimista aiheutuviin kuluihin sekä kuluihin, joita velkojalle aiheutuu sen johdosta, että velkojan on suoritettava toimeksisaajalle, kuten perintätoimistolle, korvausta perinnän suorittamisesta. (PerintäL 10.1 §.) Velallisen korvausvelvollisuuteen ei siis vaikuta periikö velkoja saatavaa itse vai onko tämä ulkoistanut perintänsä. Velallinen ei kuitenkaan ole velvollinen korvaamaan perintäkuluja, jos velkoja tai toimeksisaaja on toiminut esimerkiksi perintälain tai hyvän perintätavan vastaisesti, paitsi jos menettelyn moitittavuutta tai laiminlyöntiä voidaan pitää vähäisenä (PerintäL 10.3 §).

Perintälain 10 a §:ssä on säädetty tarkat kuluttajasaatavan perintäkulujen enimmäismäärät. Yrityssaatavien perinnässä perintäkuluille ei kuitenkaan ole säädetty euromääräisiä enimmäismääriä. Muutamat tekijät kuitenkin rajoittavat perintäkulujen määrää myös yrityssaatavien perinnässä. Tällainen on muun muassa hyvän perintätavan säännös, jonka mukaan perinnässä ei saa aiheuttaa velalliselle kohtuuttomia tai tarpeettomia kuluja. Lisäksi perintälain 10.1 §:n mukaisesti velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut. Kohtuullisuuden arvioinnista säädetään 10.2 §:ssä.

4.4.2 Velkojan oikeus vakiokorvaukseen yrityssaatavan perinnässä

EU:n maksuviivästysdirektiivin (Direktiivi 2011/7/EU) voimaansaattaminen uudisti yrityssaatavien perintäkulujen korvausta. Hallituksen esityksessä (57/2012, 1) esitettiin, että saatavien perinnästä annettuun lakiin lisättäisiin säännös velkojan oikeudesta saada 40 euron suuruinen vakiokorvaus perintäkuluista, jos elinkeinonharjoittaja tai hankintayksikkö viivästyy tavara- tai palveluhankintaan perustuvan maksun suorittamisessa

elinkeinonharjoittajalle. Tämä direktiiviin pohjautuva säännös edistää sitä, että yritykset ja hankintayksiköt pyrkivät välttämään tahattomat maksuviivästykset (HE 57/2012, 23).

Esityksen mukaisesti perintälain 10 e §:n mukaan velkojalla on oikeus saada velalliselta 40 euron vakiokorvaus, jos maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon. Jos velkojalla on oikeus vakiokorvaukseen, on tällä oikeus saada korvausta todellisista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän. (PerintäL 10 e §.) Eli vakiokorvauksen määrä ei siis saa olla suurempi kuin 40 euroa, ja velkoja on velvollinen vähentämään vakiokorvauksen määrän muista mahdollisesti vaatimistaan perintäkuluista. 40 euron ylittävät kulut velallinen on velvollinen korvaamaan ainoastaan kussakin yksittäistapauksessa kohtuullisiksi katsottavilta osin. (Yrittäjät 2017.)

Kohtuullisuutta arvioidaan kokonaisuutena esimerkiksi arvioimalla saatavan suuruutta, perinnän työmäärää, perintätehtävän tarkoituksenmukaista suoritustapaa sekä muita soveltuvia seikkoja (PerintäL 10.2 §). Saatavan suuruuden huomioon ottaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että perintäkulut voitaisiin määrätä kaavamaisena osuutena saatavasta. Saatavan suuruus vaikuttaa lähinnä siten, että mikäli saatava on pieni, on myös perintäkulujen laskettava. Suuri saatava ei puolestaan aiheuta automaattisesti kohtuulliseksi katsottavien perintäkulujen määrän kasvua. Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo kohtuuttoman suuriksi reklamoituja perintätoimistojen perintäkuluja ja vaikka perintälain kulluttajasaatavia koskevia perintäkulujen enimmäismääriä ei sovelleta yrityssaatavien perintään, aluehallintovirasto on ratkaisuisaan katsonut, että niillä on merkitystä arvioitaessa perintäkulujen kohtuullista määrää. Eli mikäli yrityssaatavaa koskevasta maksuvaatimuksesta vaaditaan moninkertaisesti enemmän kuin vastaavasta saataisiin vaatia kulluttajasaatavassa, perintätoimiston on esitettävä perusteet tälle. (Yrityssaatavien perintäkulujen kohtuullisuudesta 2017.) Kuitenkin, yrityssaatavien vakiokorvauksen ylittävien perintäkulujen kohtuullisuus ratkaistaan viime kädessä yleisessä tuomioistuimessa (Lindström 2014, 260).

4.5 Saatavan vanhentuminen ja sen vaikutus perintään

Velkojan tulee käyttää saamisoikeuttaan lainmukaisessa määräajassa. Velan vanhentuminen perustuu ajan kulumiseen. Velka vanhentuu suoraan lain perusteella, ilman, että se

edellyttää velan osapuolten toimia taikka viranomaisen päätöstä. (Lindström 2014, 184.) Jos velkoja on passiivinen, velka vanhentuu ja lakkaa, kun lainmukainen määräaika on kulunut umpeen. Vanhentumisen tapahduttua velallinen vapautuu suoritusvelvollisuudestaan (VanhL 14.1 §).

Velan vanhentumisesta säädetään lailla velan vanhentumisesta (VanhL, 728/2003). Vanhentumislaki tuli voimaan 1.1.2004 ja sittemmin lakiin on tehty useampia muutoksia, joista viimeisin tuli voimaan 1.6.2016. Laki koskee sekä rahavelkojen että muiden velkojen vanhentumista (VanhL 1.1 §). Kyseinen laki on niin sanottu yleislaki, josta ei saa poiketa sopimuksin velallisen vahingoksi, mutta mikäli jossakin muussa laissa on poikkeavia erityissäännöksiä velan vanhentumisajasta tai muusta vanhentumiseen liittyvästä seikasta, noudatetaan niitä säännöksiä (VanhL 2–3 §). Laissa velan vanhentumisesta säädetään erilaisista velan vanhentumisen tapauksista, mutta tässä opinnäytetyössä on tarkoituksenmukaista selvittää yleinen vanhentumisaika normaalien laskusaatavien perintään liittyen.

4.5.1 Yleinen vanhentumisaika

Velka vanhentuu kolmen vuoden kuluttua eräpäivästä, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu (VanhL 4 §). Vanhentuminen alkaa laskettavaksi eräpäivästä, jos se on velallista sitovasti ennalta määrätty (VanhL 5 §). Jos eräpäivää ei ole sovittu, alkaa vanhentumisaika siitä, kun velkojalla on oikeus vaatia velan maksua velalliselta. Jollei kauppahinnan tai muun vastikkeen suorittamisen eräpäivää ole sovittu, vanhentumisaika alkaa kulua, kun myyjä on luovuttanut kaupan kohteen ostajalle tai kun muu velkojana oleva sopijapuoli on täyttänyt oman suoritusvelvollisuutensa (VanhL 6 §).

4.5.2 Vanhentumisen katkaiseminen

Velkoja voi katkaista velan vanhentumisajan kulumisen vapaaehtoisilla tai oikeudellisilla katkaisutoimilla. Velan vapaamuotoiset katkaisutoimet säädetään vanhentumislain 10 §:ssä. Vapaamuotoisia katkaisutoimia ovat maksujärjestelyistä sopiminen, velan tunnus-

taminen ja velasta muistuttaminen. Vanhentumislain 10.2 §:n mukaan velan vanhentumisen katkaiseminen edellyttää, että velka yksilöidään katkaisutoimessa ja tämän lisäksi katkaisutoimet kannattaa tehdä kirjallisesti mahdollisten kiistatilanteiden varalta.

Yleisimmin vapaamuotoinen velan vanhentumisen katkaiseminen tapahtuu perintäkirjeellä, jonka velkoja itse tai valtuuttamansa perinnän toimeksisaaja lähettää velalliselle. Perintäkirjeen toimittaminen tapahtuu varmimmin saantitodistuskirjeellä, sillä mahdollisessa riitatilanteessa, jossa velallinen esittää, ettei ole saanut kirjettä, todistustaakka velan vanhentumisen katkaisemisesta on velkojalla (HE 187/2002 vp, 56). Ei ole olemassa yleistä sääntöä, millainen näyttö on riittävä, mutta esimerkiksi aiemmista oikeustapauksista voidaan tehdä tietynlaisia johtopäätöksiä. Esimerkkinä voidaan mainita korkeimman oikeuden ennakkoratkaisu KKO 2015:29, jossa velallinen esitti, ettei ollut saanut velkojan tavallisina kirjelähetyksinä lähetettyjä perintäkirjeitä tiedokseen ja näin ollen perusteli velkojan saatavan olevan vanhentunut. Korkein oikeus totesi tavallisen kirjelähetysten olevan yleensä saantitodistuskirjettä epävarmempi keino saattaa asia velallisen tiedoksi, mutta esitti, että koska velkoja oli lähettänyt useamman kuin yhden kirjeen eikä kumpikaan kirjeistä tiettävästi palautunut takaisin lähettäjälleen, ei ollut aihetta epäillä kirjeiden saapuneen velalliselle tiedoksi oikein. Korkeimman oikeuden ratkaisun perusteella voidaan siis sanoa, että vapaaehtoisessa velan vanhentumisen katkaisussa suotavaa on useamman perintäkirjeen lähettäminen, jotta vanhentumisen katkaisemisen näyttö on vahvempi.

Velan vanhentumisen oikeudelliset katkaisutoimet säädetään vanhentumislain 11 §:ssä. Vanhentuminen keskeytyy menettelyn ajaksi, kun velkomuskanne tai ulosottoasia tulee vireille, kun tehdään päätös konkurssin tai muun maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamisesta taikka kun tehdään päätös tai sopimus velan sovintomenettelyn aloittamisesta. Vanhentuminen katkeaa sinä päivänä, jona asiassa annetaan lainvoimaiseksi tullut tuomio, tai asian käsittely on muutoin päättynyt.

Vanhentumisaika ei ole katkennut, jos velkoja peruuttaa hakemuksensa tai asian käsittely päättyy muusta syystä ilman, että velkojan vaatimusta annetaan tiedoksi velalliselle. Tällöin velka vanhentuu kuitenkin aikaisintaan vuoden kuluessa menettelyn päättymisestä. Vanhentumisaikaa voidaan pidentää tällä tavoin vain kerran. Tätä vuoden vanhentumis-

ajan pidentämissääntöä sovelletaan myös, kun haastemenettely päättyy kanteen tutkimatta jättämiseen tai asian jäämiseen sillensä velalliselle tapahtuneen haastetiedoksianto-
non jälkeen. (VanhL 11 §.)

Velan vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi, entisen pituinen vanhentumisaika. Kun velasta on annettu lainvoimaiseksi tullut tuomio tai muu ulosottoperuste, joka voidaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio, vanhentumisaika on sen jälkeen viisi vuotta. (VanhL 13 §.)

4.5.3 Vanhentumisen vaikutukset velan perintään

Kuten edellä todettu, velallisen velvollisuus suorittaa velka lakkaa, kun velka vanhentuu. Kun velka on vanhentunut, velkojalla ei enää ole perintälain mukaisesti oikeutta periä velkaa millään perimisvaihtoehdolla (Linna & Saarnilehto 2016, 190). Vanhentuneesta velasta ei voida hankkia ulosottoperustetta ja jos velka pääsee vanhentumaan ulosotto-
perusteen antamisen jälkeen, ulosottoa ei voida enää käyttää vanhentuneen velan perimiseksi (Lindström 2014, 198).

Velkoja, jonka saatava on vanhentunut, ei voi hakea velallista konkurssiin. Jos konkurssi on alkanut toisen velkojan hakemuksesta, velkoja voi valvoa saatavansa konkurssissa. (Linna & Saarnilehto 2016, 299–300.) Vanhentumislain 17 §:n mukaan, jos velkojan saatava on otettu huomioon konkurssituomiossa, vanhentumisajan kulumisen ei estä maksun saamista konkurssipesään kuuluvasta omaisuudesta.

Vaikka velan vanhentuminen päättää velallisen velvollisuuden suorittaa velka, on vanhentuneen velan maksaminen pääsääntöisesti kuitenkin suorituksena pätevä eikä velallisella ole oikeutta saada maksuaan takaisin velkojalta (VanhL 14.2 §). Sillä ei ole merkitystä, miksi velallinen on velkansa maksanut. Esimerkiksi erehtyminen velan vanhentumisesta ei ole peruste saada suoritusta takaisin. (Linna & Saarnilehto 2016, 191.)

5 VAPAAEHTOINEN PERINTÄ

5.1 Milloin vapaaehtoiseen perintään siirrytään?

Vapaaehtoisen perinnän tarkoituksena on saatavan kotiuttaminen ilman, että turvaututaan tuomioistuimen ja ulosotto-organisaation käyttöön. Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla myyjä pyrkii saamaan asiakkaan vapaaehtoisesti maksamaan eräänntyneen laskun.

Vapaaehtoiseen perintään siirrytään yleensä huomautuskirjeen lähettämisen jälkeen. Vaikka myös huomautuskirje on perintälain soveltamisalaan kuuluva toimi, ero sen ja vapaaehtoisen perinnän välillä on viestin sävyssä sekä prosessin toteuttamistavoissa. Velkojan tulisi ryhtyä perimään saataviaan yrityksiltä noin jo 14 päivän kuluttua laskun eräpäivästä huomautuskirjeen lähettämisen jälkeen. (Lindström 2014, 271.) Perinnän aloittaminen ja perintäaikataulu ovat kuitenkin yksilöllisiä yrityksestä riippuen.

5.2 Perinnän taktiikka

Jokaisella luottokauppaa käyvällä yrityksellä tulisi olla perintää määrittävä perintäpolitiikka. Perintäpolitiikka voidaan kirjata yrityksen luottopolitiikkaan. Perintäpolitiikassa tarkennetaan, miten perintä suoritetaan ja millaisia menettelytapoja perinnässä käytetään. Perintätapojen valintaan vaikuttavat esimerkiksi saatavan laatu, saatavan suuruus ja velallisen luottotiedot. Summaltaan kohtuullisen pienille saataville kannattaa tehdä vain esimerkiksi kirjeperintää eikä kustannuksia aiheuttavaa oikeudellista perintää. Mikäli velallisella on paljon varattomuutta osoittavia häiriömerkintöjä, kannattanee usein jäädä odottamaan velallisen maksukyvyn parantumista eikä siirtyä liian nopeasti oikeudelliseen perintään. (Rikalainen & Uitto 2008, 186-187.)

Myös asiakassuhde esimerkiksi sen pituus, asiakkaan ostohistoria ja aiempi maksukäyttäytyminen vaikuttavat usein vapaaehtoisen perinnän perintätapoihin. Edellä mainitussa opinnäytetyössä tutkittiin asiakassuhteen vaikutusta perintätoimenpiteiden suorittamiseen ja suurin osa (34) kyselyyn vastanneista 46 yrityksestä oli jokseenkin tai täysin sa-

maa mieltä, että asiakassuhteen laadulla on vaikutusta siihen, millaisia perintätoimenpiteitä suoritetaan (Hentunen Jenna 2011, 91). Etenkin itse hoidetun perinnän kohdalla on mahdollista vaikuttaa perinnän inhimillisyyteen ja usein asiakassuhde kannattaakin ottaa perinnässä huomioon.

Muita huomionarvoisia näkemyksiä liittyen erityisesti vapaaehtoiseen perintään ovat muun muassa asiallisuus ja määrätietoisuus. Liian vahva tai hyökkäävä ilmaisu kääntyy helposti velkojaa vastaan, mutta velkojan tulee kuitenkin viestiä olevansa tosissaan ja tarkoittavansa sitä, mitä viestii. Huumori ei kuulu perintään ja myös kaavamaisuutta tulisi välttää. Velallisen tottuessa perinnän “kaavaan” kärsii sekä vakuuttavuus että tehokkuus. Toisaalta myös liikaa persoonallisuutta tulee välttää. Perintätoimien tulisi ehkäistä niin sanottujen hitaiden maksajien toimintaa eli asiakkaiden, jotka selvittävät helposti, kuinka kauan voivat olla maksamatta ilman haitallisia seuraamuksia.

5.3 Vapaaehtoisen perinnän keinot

5.3.1 Perintäkirje

Perintäkirje on tyypillisin perinnän käynnistäjä. Perintäkirjeen viestin on oltava määrätietoinen, asiallinen ja riittävän ytimekäs ja tiukka. Kirje sisältää selkeän viittaamisen saatavan perusteeseen. Kirjeessä kannattaa ilmoittaa myös perittävä viivästyskorko ja perintäkulut sekä niiden perusteet. Kirjeessä tulee olla lisäksi selostus velkojan mahdollisista seuraavista toimenpiteistä, mikäli saatavaa ei perintäkirjeestä huolimatta makseta. Toimenpiteinä voidaan ilmoittaa esimerkiksi oikeudelliseen perintään siirtyminen, siitä aiheutuvat kustannukset ja maksuhäiriömerkinnän mahdollisuus. Tämä on asiallista informaatiota, mutta myös perintää tehostava uhka. Kirje viestittää, mikäli maksat saatavan tässä perintäkirjeessä olevalla tilisiirrolla, vältät seuraavat seuraamukset. “Uhkien” on oltava todellisia ja lainsäädäntöön perustuvia. Esitetyt uhat ja seuraamukset tulee myös suorituksen puuttuessa toteuttaa. Jos seuraamukset jätetään toteuttamatta, voi se heikentää oleellisesti velkojan uskottavuutta perinnän suorittajana. (Lindström 2014, 271–273.)

Se, kuinka perintäkirjeiden lähettäminen toteutetaan, riippuu velkojayrityksen luottopolitiikasta. Yritys voi esimerkiksi lähettää yhden perintäkirjeen ja jos velallinen ei esimerkiksi viikon kuluessa maksa saatavaa tai ota yhteyttä maksusuunnitelman tekemiseksi, lähettää velkoja toisen maksuvaatimuskirjeen, jossa kehoitetaan maksamaan saatava kuuluneen oikeudellisen perinnän uhalla.

Perintäkirje on syytä lähettää henkilölle, joka pystyy välittömästi tekemään maksamis päätöksen. Kirjeen tulisi vaikuttaa yksilölliseltä. Kirjeen lähettäneen henkilön allekirjoitus tai ainakin allekirjoitusleimasimen käyttö viittaavat siihen, että perintää suoritetaan ihmisvoimin. Myös jopa A4-kirjekuoressa perintäkirjeen lähettäminen pienemmän kuoren sijaan saattaa vaikuttaa suuremmalta ja tehokkaammalta ponnistukselta. (Lindström 2014, 272.)

Kirjeperintä on edullinen tapa suorittaa vapaaehtoista perintää. Kirjeperinnästä ei aiheudu suuria henkilöstökustannuksia ja sitä voidaan käyttää tehokkaasti kappalemääräisesti lukuisiin, mutta euromääräisesti kohtuullisen pieniin saataviin. Perintäkirje tehoaa parhaiten sellaisiin velallisiin, jotka eivät ole aiemmin olleet maksuvaikeuksissa. (Lindström 2014, 273.)

5.3.2 Sähköposti

Sähköposti on yleinen viestintämuoto yritysten välillä. Perinnässä sähköpostia voidaan hyödyntää haluttaessa lähettää nopea ja huomiota herättävä viesti. Viesti osoitetaan yrityksessä nimetylle henkilölle tavoitteena saada välitön suoritus tai ainakin velallisen yhteydenotto maksusta sopimiseksi. (Lindström 2014, 277–278.)

Sähköpostin etuna on viestin lähettäjän järjestelmiin jäävä merkintä viestin lähettämisaikankohdasta ja vastaanottajasta esimerkiksi velallisyrittäjän talouspäälliköstä. Tätä voidaan käyttää oikeudellisen perinnän haastehakemuksessa. Näin velkoja voi mahdollisessa riitatilanteessa osoittaa tehneensä riittävästi asian ratkaisemiseksi ilman oikeudenkäyntiä. (Lindström 2014, 278.)

5.3.3 Puhelinperintä

Puhelinperinnällä pyritään saamaan lisätehoa perintään henkilökohtaisella vaikuttamisella. Puhelinperintä vaatii huolellista valmistautumista. Velallisen kokonaistilanne on syytä selvittää ennen puhelinperinnän aloittamista. Etukäteen tulee määritellä puhelun tavoite ja valmistella sisältö. Pää tavoitteeksi voidaan asettaa esimerkiksi välitön kokonaisuoritus, mutta on päätettävä myös, kuinka pitkälle ollaan valmiita antamaan myönnytyksiä ja maksuaikaa. Puhelinperintä ei saa johtaa kaavamaisesti esimerkiksi viikon lisämaksuajan myöntämiseen. Keskeisin viesti on maksamatta jäänyt saatava ja nopean maksun välttämättömyys. Kun nämä seikat tuodaan esille heti, saadaan rajattua puhelinperintään käytettyä aikaa. (Lindström 2014, 275.)

Kustannuksiltaan puhelinperintä on kirjeperintää kalliimpaa ja itse keskustelu vie aikaa. Sen hyvä puoli on kuitenkin välitön asiakkaan tavoittaminen verrattuna esimerkiksi kirjeperinnän tai sähköpostin vastaanottamiseen kuluvaan aikaan. Puhelinperintä onkin syytä kohdistaa suurimpiin avoinna oleviin saataviin ja velallisiin, joiden uhkaava taloudellinen tilanne edellyttää nopeaa toimintaa. (Lindström 2014, 277.)

5.3.4 Henkilökohtainen perintä

Henkilökohtainen perintä toteutetaan käymällä velallisen luona. Kansainvälisesti tämä on yleisesti käytetty perintämuoto, mutta Suomessa perintäkäynnit eivät ole kovinkaan yleisiä. Henkilökohtainen perintä soveltuu suuriin yrityssaataviin ja voi olla tehokastakin oikein hoidettuna. (Lindström 2014, 278.)

Perintäkäynti on enemmänkin asiakaskäynti ja neuvottelu suorituksen saamiseksi. Neuvottelussa pyritään löytämään yhteinen ratkaisu. Ennen velallisen luona käymistä tulee puhelinperinnän tavoin valmistautua määrittelemällä tavoitteet ja joustorajat velallisen mahdollisesti ehdottamalle maksuohjelmalle. (Lindström 2014, 278.)

5.3.5 Yksityisoikeudellinen tratta

Yksityisoikeudellinen tratta on perintälakiin perustuva julkisuushkainen maksukehotus, jolla yritysvelallista vaaditaan määräajassa suorittamaan velkojan saatava viivästyskorkeineen ja perimiskuluineen. Tratan käyttämisestä säädetään perintälain 7 §:ssä. Yksityisoikeudellisen tratan teho perustuu maksamatta jääneen tratan protestointiin eli julkisuushkaan. Protestoinnilla velan maksamatta jättäminen tehdään julkiseksi. Protestoinnin suorittaa luottotietoyhtiö Suomen Asiakastieto Oy ja protesti julkaistaan muun muassa Kauppalehden protestilistalla. Yksityisoikeudellisuus merkitsee, että oikeustoi-
meen ei sisälly julkisen vallan käyttämistä eikä siinä ole osapuolena viranomaisia. (Tratta 2013.)

Tratta ei ole oikeudellista perintää eikä sillä saada aikaan ulosotto- eli täytäntöönpanokelpoista päätöstä. Tratalta saadaan velallisen hidas maksukäyttäytyminen nopeasti yleiseen tietoisuuteen ja usein velalliset maksavatkin tratalla perittävän saatavan, sillä yritykset pyrkivät välttämään julkisia maksuhäiriöitä. Parhaimmillaan tratta on perittäessä pieniä saatavia sellaisilta velallisilta, joilla ei ennestään ole juurikaan maksuhäiriömerkintöjä. Suurten saatavien perinnässä tratta ei ole lyhyistä määräajoista johtuen hyvä perintäkeino. (Tratta 2013.)

Trattaperinnässä käytetään yleensä apuna perintätoimistoa. Ainoastaan itse perintänsä hoitavat suuryritykset, joilla on laaja yritysasiakaskunta lähettävät yksityisoikeudellisen tratan itse. Käytännössä yleisimmin velkoja toimittaa perintätoimistolle tiedot velkojasta ja velallisesta, saatavasta sekä viivästyskoroista ja kuluista. Velkoja myös sopii toimeksiannon yhteydessä perintätoimiston kanssa, protestoidaanko mahdollisesti maksamatta jäänyt tratta vai käytetäänkö trattaperintää vain uhkauksena ilman tarkoitusta protestoida sitä. Tratta kannattaa jättää protestoimatta esimerkiksi silloin kun velkojalla on vielä muita erääntymättömiä saatavia velalliselta. Protestointi saattaa aiheuttaa velallisen muiden velkojen aktivoitumisen perintätoimiin ja näin vaikeuttaa velkojan omaa asemaa. (Tratta 2013.)

Perintätoimisto lähettää velalliselle tratan, jossa todetaan tratta protestoitavan, jos sitä ei makseta määräajassa. Samalla perintäyhtiö toimittaa luottotietoyhtiölle (Suomen Asiakastieto Oy) tiedon tratan lähettämisestä ja tästä syntyy velallisen luottotietoihin niin sa-

nottu maksuviivetiето, joka ei ole varsinainen maksuhäiriömerkintä, mutta voi jo yksinään vaikeuttaa yrityksen toimintaa. (Tratta 2013.) Maksuviivemerkintä säilyy yrityksen maksutapatiedoissa kuusi kuukautta. Tratan asettajana ja protestin tekijänä on tällaisessa tilanteessa perintäyhtiö (Lindström 2014, 280).

Luottotietoyhtiölle toimitettu tratan lähety ilmoitus on edellytys sille, että tratta voidaan myöhemmin protestoida. Protestointia varten perintäyhtiö toimittaa luottotietoyhtiölle tiedot velallisista, jotka eivät ole maksaneet trattaa eräpäivään mennessä. Perintäyhtiö ilmoittaa myös, protestoidaanko tratta hiljaisesti vai julkisesti eli merkitäänkö protesti vain luottotietoyhtiön luottotietokantaan vai julkaistaanko protesti myös esimerkiksi Kauppa-lehdessä. (Lindström 2014, 280–281.) Tratta voidaan protestoida aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä velalliselle (PerintäL 7.5 §).

Saatuana tiedon protestoitavista saatavista, luottotietoyhtiö lähettää velalliselle protestointi-ilmoituksen. Ilmoituksessa todetaan, että tratta on protestoitu, mutta mikäli velallinen maksaa saatavan korkoineen ja kuluineen seitsemän päivän kuluessa, välttää tämä julkisen protestin, mikäli on sovittu julkisesta protestoinnista. (Lindström 2014, 281.)

Perintälain 7.1 §:n mukaan trattaa saa käyttää vain eräänntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Jos velallinen estää tratan protestoinnin riitauttamalla tratan perustellusti eli saatava osoittautuu riitaiseksi, täytyy perintää jatkaa käräjäoikeudessa laajalla haastehakemuksella (Tratta 2013). Lisäksi, trattaa ei saa käyttää kuluttajasaatavan perimiseksi eli se on tarkoitettu vain elinkeinonharjoittajien välisiin velkasuhteisiin. Myöskään trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on toimitettu maksumuistutus, jossa on asetettu vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämiselle, ja määräaika on päättynyt. (PerintäL 7 §.) Maksumuistutus on merkittävä velallisen kannalta, koska vaikka trattaa ei protestoitaisi velallisen maksaessa tratan, saa tämä kuitenkin edellä mainitun maksuviivetiedon kuudeksi kuukaudeksi luottotietoihinsa.

6 OIKEUDELLINEN PERINTÄ

6.1 Oikeudellisesta perinnästä yleensä

Mikäli saatavan vapaaehtoinen perintä ei tuota tulosta, voidaan saatavaa siirtyä perimään riita-asiana oikeudellisen perinnän kautta. Tavallisesti oikeudellinen perintä käsittää kaksi vaihetta, jotka ovat oikeudenkäynti ja ulosotto. (Niemi 2014, 172.) Oikeudellisen perinnän ensisijaisena tavoitteena on saada suoritus erääntyneelle saatavalle ja toissijaisena tavoitteena hankkia saatavalle täytäntöönpanokelpoinen oikeuden päätös. Velkoja voi ryhtyä oikeudelliseen perintään joko itse tai antaa sen ulkopuolisen toimeksisaajan tehtäväksi. Usein yritykset kokevat helpommaksi oikeudellisen perinnän ulkoistamisen.

Oikeudellinen perintä on usein pitkä prosessi ja tuomion saaminen saattaa kestää useampia kuukausia. Käsittelyaika riippuu käräjäoikeuden käsittelyaikataulusta. Tavallisesti kirjallisella valmistelulla ratkaistussa riita-asiansa ratkaisu voidaan saada 2 – 3 kuukaudenkin aikana, mutta suullinen valmistelu ja erityisesti pääkäsittelyyn päätyvät riita-asiat voivat viedä haastehakemuksen vireille tulosta ratkaisuun jopa yli puoli vuotta. Tämän vuoksi on tärkeää varmistaa, että velkoja on huolellisesti käyttänyt kaikki vapaaehtoisen perinnän keinot ennen oikeudelliseen perintään siirtymistä. (Perintätermit tutuksi... 2016.)

Jos oikeudelliseen perintään päätetään turvautua, sitä ei ole syytä käynnistää hätäillen ja käytettävän oikeudellisen perintätavan valinta on tehtävä harkiten. Velallisen mahdollisten aiempien maksuhäiriöiden tyypit kertovat usein millaista perinnän keinoa kannattaneen hyödyntää. Velkojan kannattaa toistaa oikeudellisen perinnän menetelmää, jolla on aikaisemmin onnistuttu saamaan maksusuoritus. (Lindström 2014, 293.)

6.2 Oikeudellisen perinnän kustannukset

Ennen oikeudellisen perinnän käynnistämistä on varmistuttava, että velallisella on varoja suorittaa velka joko oikeudellisen perinnän kuluessa tai ulosotossa. Perinnän kustannuksia tulee myös arvioida suhteessa saatavan määrään. Jos oikeudellisen perinnän kustannukset kohoaisivat haettavan saatavan pääoman suuruisiksi, ei oikeudelliseen perintään

yleensä kannata ryhtyä. Pientä saatavaa ei kannata lähteä ryhtyä perimään oikeudellista reittiä, jollei täydellä varmuudella tiedetä velallisella olevaa varallisuutta. (Lindström 2014, 294.)

Oikeudellisenkaan perinnän keinoilla ei aina voida taata perinnän onnistumista. Näin on esimerkiksi, kun velallisella on luottotiedoissaan vakavia maksuhäiriöitä. Yrityksen maksuhäiriönä muun muassa merkintä KR eli konkurssi rauennut varojen puutteessa on vakava maksuhäiriö. Tällaisen yrityksen saatavien oikeudelliseen perimiseen velkojan ei yleensä kannata ryhtyä. (Lindström 2014, 292–293.) Tämä liittyy sekä siihen, että velkoja tuskin saa perittyä saatavaansa kuin myös oikeudellisen perinnän aiheuttamiin kustannuksiin. Maksukykyinen velallinen vastaa pääsääntöisesti perustellun saatavan oikeudellisen perinnän kustannuksista, mutta mikäli velallinen osoittautuu perinnän päätyttyä varattomaksi, jäävät perintäkustannukset velkojan maksettavaksi. Kuluriski on siis aina viimekädessä velkojalla. (Lindström 2014, 294.)

Oikeudenkäynnistä aiheutuu kustannuksia sekä kantajalle eli velkojalle että vastaajalle eli velalliselle. Oikeudenkäynnin kustannuksia sanotaan oikeudenkäyntikuluiksi. Oikeudenkäyntikulut määräytyvät saatavan suuruuden ja tehtävän työmäärän mukaisesti. Pääsääntönä on, että jutun hävinnyt osapuoli vastaa sekä omistaan että vastapuolen oikeudenkäyntikuluista. Kantaja voi vaatia haastehakemuksessaan oikeudenkäyntikuluja. Velkoja voi lisäksi vaatia tuomittavaksi oikeudenkäyntimaksun, joka on tuomioistuimen asian käsittelemisestä perimä maksu. (Bräysy 2013, 30.) Oikeudenkäyntimaksuista säädetään tuomioistuinmaksulaissa (TuomioistuinmaksuL, 1455/2015). Yksipuolisella tuomiolla ratkaistun riita-asian oikeudenkäyntimaksu on 65 tai 86 euroa riippuen, onko haastehakemusta koskevat tiedot toimitettu tuomioistuimelle sähköisenä vai paperisena (TuomioistuinmaksuL 2 §).

Ulosotosta aiheutuu luonnollisesti omat kustannuksensa ja pääsääntöisesti ulosottoviranomainen perii ulosoton kustannukset velalliselta kertyvistä varoista. Laissa ulosottomaksuista (34/1995) säädetään ulosottoviranomaisten suoritteiden maksuista. Ulosoton toimista peritään valtiolle ulosottomaksuina taulukkomaksua, käsittelymaksua, tilitysmaksua, myyntimaksua, täytäntöönpanomaksua ja todistusmaksua (Ulosottomaksulaki 2 §). Taulukkomaksun suuruus on riippuvainen suorituksen määrästä ja se peritään velalliselta. Käsittelymaksu 10,00 euroa tai 5,00 euroa peritään hakijalta, jos velkaa ei saada perityksi

esimerkiksi varattomuuden vuoksi tai hakija peruuttaa hakemuksensa. Kun velkojalle tilitetään velallisen suoritus, velkojan suoritettava tilitysmaksu on 1,45 prosenttia tilitettävästä rahamäärästä. (Ulosottomaksut 2016.)

6.3 Velkomuskanne

Oikeudellisen perinnän prosessi alkaa yleensä siten, että kantaja eli velkoja tai toimeksi-saaja toimittaa käräjäoikeuteen kirjallisen velkomuskanteen haastehakemuksen muodossa. Haastehakemuksessa kantaja vaatii vastaajaa maksamaan velan määrä mahdollisine viivästyskorkoineen ja kuluineen. Asia tulee vireille tuomioistuimessa, kun haastehakemus saapuu käräjäoikeuteen. Käräjäoikeus tarkastaa, että haastehakemus täyttää sen sisällölliset vaatimukset ja mikäli haastehakemuksessa ei ilmene puutteita, haaste annetaan tiedoksi vastaajalle. (Perintätermit tutuksi... 2016.)

Kuten opinnäytetyön kolmannen luvun reklamaatioiden käsittelyn yhteydessä mainittiin, riidattomissa saatavissa käytetään suppeaa haastehakemusta ja riitaisissa laajaa haastehakemusta. Oikeudenkäymiskaaren (OK, 4/1734) 5:2 §:n (1052/1991) mukaan niin kutsutussa laajassa haastehakemuksessa tulee yhtenä osiona ilmoittaa mitä todisteita kantajalla on ja mitä hän haluaa näyttää toteen sekä liittää mahdolliset kirjalliset todisteet haastehakemukseen. 5:3 §:n (595/1993) mukaan suppeassa haastehakemuksessa ei tarvitse ilmoittaa todisteita eikä liittää asiakirjoja. Suppealla haastehakemuksella aloitettavat, riidattomat velkomusasiat käsitellään oikeudessa summaarisena menettelyinä, joka on täysimittaiseen tuomioistuinprosessiin verrattuna nopeampi ja edullisempi.

6.4 Yksipuolinen tuomio ja riitautettu saatava

Kun haaste on annettu tiedoksi vastaajalle, jos tämä ei vastusta kannetta määräajassa tai vetoaa asian ratkaisun kannalta vain merkityksettömiin seikkoihin, antaa käräjäoikeus niin sanotun yksipuolisen tuomion, jossa velallinen yleensä tuomitaan maksamaan velka ja velkomisesta aiheutuneet kulut. Yksipuolinen tuomio annetaan käräjäoikeuden kansliassa ilman, että kantajaa tai vastaajaa tarvitsee kutsua varsinaiseen oikeudenkäyntiin. Yksipuolinen tuomio perustuu siis vastaajan passiivisuuteen asiassa eikä asian valmistelua tarvitse jatkaa. Vastaaja voi halutessaan hakea ratkaisuun muutosta takaisinsaannilla 30

päivän kuluessa, jolloin asia jatkuu varsinaiseen istuntokäsittelyyn. Yksipuolinen tuomio pannaan täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio ja velkoja voi toimittaa sen suoraan ulosottomiehelle. (Yksipuolinen tuomio n.d.)

Kun velkoja nostaa velkomuskanteen tuomioistuimessa, on tämä normaalisti ensimmäinen vaihe tutustua käyttöä lukuun ottamatta, jossa velallisen luottotiedot ovat vaarassa. Tuomioistuimen mahdollisesti antama yksipuolinen maksutuomio aiheuttaa velalliselle maksuhäiriömerkinnän. (Oikeudellinen perintä 2016.) Tämän vuoksi velallinen saattaa haastehakemuksen tiedoksiannon jälkeen ottaa yhteyttä velkojaan. Tällöin molemmille osapuolille on usein edullisinta koittaa vielä sopia asia kertasuorituksella.

Haastehakemuksen tiedoksiannon jälkeen asia voi käytännössä edetä siis edellä mainittuihin yksipuolisen tuomion antamiseen tai velallinen haluaa tässä vaiheessa maksaa koko saatavan ja on yhteydessä velkojaan. Velallinen voi kuitenkin olla myös riitauttanut velan. Jos velallinen riitauttaa saatavan oikeudellisen perinnän aikana, tulisi velkojan käyttää lakimiestä apuna. Velallisen riitauttama saatava ohjautuu varsinaiseen oikeudenkäyntiin eli pääkäsittelyyn. Pääkäsittelyssä selvitetään, onko asiassa mahdollisuutta päästä sovintoon. Ulosottoaaren (UK, 705/2007) 2:12 §:n mukaan tuomioistuimen vahvistama sovinto voidaan ulosotossa panna täytäntöön kuin lainvoimainen tuomio, jos vastaaja ei noudata sopimusta. Jos sovinto ei ole asiassa mahdollinen, asia ratkaistaan yksipuolisella tuomiolla tai tuomiolla.

6.5 Ulosotto

Ulosottoa koskevat säännökset ovat ulosottokaarella (UK, 705/2007), joka tuli voimaan 1.1.2008. Ulosotto on pakkotäytäntöönpanoa ja niin kutsuttua erillistäytäntöönpanoa, joka tarkoittaa, että velallisen velkoja ei selvitetä kokonaisuudessaan vaan vain ulosottoa hakevan velkojan velkojen osilta (Niemi 2014, 230).

Jos velallinen ei noudata oikeuden päätöstä, esimerkiksi yksipuolista tuomiota, eli ei maksa maksettavaksi määrättyä velkaa, voi velkoja ilmoittaa saatavan ulosottohakemuksella ulosottoperintään. Hakemukseen liitetään ulosottooperusteena toimiva oikeuden päätös. Kun velka on tullut vireille ulosotossa, ulosottomies toimittaa velalliselle vireilletu-

loilmoituksen, joka sisältää maksukehotuksen ja kehotuksen ottaa yhteyttä ulosottomieheen (UK 3:33 §). Jollei velallinen maksa hakijan saatavaa viimeistään maksukehotuksessa asetettuna määräpäivänä, toimitetaan ulosmittaus (UK 4:6 §).

Mikäli velalliselta saadaan ulosmitattua velkojan saatavaa vastaava summa, tilittää ulosottomies kertyneet varat hakijalle lopputilityksessä. Jollei saatavalle kerry täyttä suoritusta, päättyy vireilläolo estetilitykseen. Tällöin velkojalle annetaan todistus varattomuudesta ja velkoja voi käyttää tätä varattomuusestettä aihetodisteena maksukyvyttömyydestä, mikäli haluaa tuloksettoman ulosmittauksen johdosta hakea velallista konkurssiin. (Bräysy 2013, 48.)

6.6 Konkurssiuhkainen maksukehotus ja konkurssihakemus

Mikäli velallinen on kirjanpitovelvollinen ja saatava on selvä ja eräänynyt, voidaan perintäkeinona käyttää myös konkurssiuhkaista maksukehotusta. Saatavan ”selvyys” voi perustua esimerkiksi lainvoimaiseen tuomioon. Tarkoitus on, että velalliselle lähetetään maksukehotus, jossa vaaditaan maksua viikon kuluessa kirjeen vastaanottamisesta uhalla, että velkoja hakee velallista konkurssiin, jos saatavaa ei makseta viikon kuluessa. Maksukehotus tulee antaa velalliselle todisteellisesti tiedoksi, esimerkiksi haastemiehen välityksellä. (Bräysy 2013, 32–33.)

Koska konkurssiuhkaisessa maksukehotuksessa on kyse konkurssiperusteen hankkimisesta, on sen pelotearvo huomattavan korkea ja usein velalliset suorittavat velan maksun sen määräajassa. Jos velkaa ei suoriteta ja velkoja haluaa hakea velallista konkurssiin maksukehotuksen perusteella, tulee konkurssihakemus tehdä kolmen kuukauden kuluessa maksulle asetetun viikon määräajan päättymisestä. Konkurssihakemus tehdään käräjäoikeuteen. Konkurssia haettaessa yhtenä edellytyksenä saatavan riidattomuuden ja selvyuden lisäksi on, että velallinen on maksukyvytön. Esimerkiksi juuri se, että konkurssiuhkainen maksukehotus laiminlyödään, toimii oletuksena velallisen maksukyvyttömyydestä ja tällöin maksukehotuksen esittämisestä on hyötyä velkojalle. Velallista ei aseta kuitenkaan hakemuksesta huolimatta konkurssiin, jos velkojan saatava on vähäinen tai konkurssimenettelyä olisi esimerkiksi pidettävä epätarkoituksenmukaisena. (Bräysy 2013, 33–34.)

Konkurssihakemuksen tekeminen on tehokas perintäkeino ja sitä käytetään usein suuria yrityssaatavia perittäessä, koska käräjäoikeusmenettelyä pidetään hitaana ja ulosottoa tehottomana. Kun konkurssihakemus on tehty, mikäli vain mahdollista, velallinen pyrkii usein tässä vaiheessa maksamaan erääntyneen saatavan, jotta välttää konkurssiin asettamisen. Jos velkoja saa maksun, voidaan konkurssihakemus peruuttaa, jolloin konkurssi- asia jää sillensä. Konkurssihakemus tulee kuitenkin yleensä muutaman päivän sisällä tiedoksi velallisen muille velkojille maksuhäiriötietojen kautta. Tämä lisää riskiä, että toinenkin velkoja jättää oman konkurssihakemuksensa. Koska konkurssi on yleistäytäntöönpanomenettelyä eli siihen kuuluu velallisen kaikkien velkojien velat, voi saatavansa jo saanut velkoja joutua palauttamaan saatavan takaisinsaantikanteen johdosta konkurssipesälle, jos velallinen todella asetetaan konkurssiin. (Lehtonen ym. 2017, luku 11.)

Jos velkojalla on normaali laskusaatava velalliselta ja velallinen on asetettu konkurssiin, tulee velkojan ottaa huomioon erilaisten saatavien maksujärjestys, josta säädetään lailla velkojien maksunsaantijärjestyksestä (VMJL, 1578/1992). Laki velkojien maksunsaantijärjestyksestä koskee konkurssin lisäksi myös ulosmittausta. Pääsääntöisesti velkojilla on yhtäläinen oikeus saada maksu saataviensa suuruuden mukaisessa suhteessa, mikäli jaettavat varat eivät riitä kaikkien velkojen kattamiseen. Laissa on kuitenkin säädetty tietty etuoikeusjärjestelmä. Panttivelkojat, joilla on saatavansa vakuutena käteispankki tai kiinteistökiinnitys, ovat ensimmäisellä etusijalla. Seuraavaksi konkurssipesän varallisuudesta maksetaan konkurssimenettelyssä aiheutuneet kulut ja luonnollisen henkilön lapsen erääntyneet elatusapumaksut. Sitten maksuvuorossa ovat saatavat, joiden vakuutena on yrityskiinnitys. (VMJL 2–5 §.) Tavalliset, etuoikeudettomat saatavat jäävät viimeisiksi. Konkurssipesän loppuvarat jaetaan velkojien kesken saatavien suuruuden mukaisessa järjestyksessä.

6.7 Oikeudellisen perinnän hyötyjä

Vaikka oikeudellinen perintä saattaa usein tuntua hitaalta ja monimutkaiselta vaihtoehdolta, on tästä perinnän keinosta nähtävissä myös hyötyjä. Kun velkojalla on tuomioistuimen ulosottokelpoinen päätös, on ulosottoviranomaisella velkovaatayritystä tai perintätoimistoa laajemmat oikeudet saada saatavalle suoritus. Oikeudellinen perintä myös katkaisee velan vanhentumisen luotettavalla tavalla. (Perintäterminit tutuksi... 2016.)

Hyvin suoritettu perintä ei yleensä vaikuta negatiivisesti asiakassuhteisiin tai yrityksen imagoon yhteistyökumppanina. Päinvastoin, yritys antaa toiminnastaan luotettavan ja jämmäkän kuvan hoitamalla perintää säännöllisesti ja tarvittaessa jatkamalla perintää oikeudelliseen perintään asti. Näin yritys viestii arvostavansa hyvää maksumoraalia sopimussuhteessa. (Perintätermit tutuksi... 2016.)

6.8 Jälkiperintä

Mikäli esimerkiksi ulosotto päättyy varattomuusmerkintään tai muuten perinnän onnistuminen arvioidaan lähiaikoina epätodennäköiseksi velallisen huonon maksukyvyyn vuoksi, voidaan velkaa yrittää periä oikeudellisenkin perinnän jälkeen vielä niin sanotun jälkiperinnän avulla. Saamatta jäänyt velka voidaan kirjata velkojan luottotappioksi varattomuusmerkinnän jälkeen, sillä se ei ole este saatavan perimiskelpoisuudelle. Jälkiperinnän ansiosta velkojan oikeus saatavaan säilyy eikä velka pääse vanhenemaan. (Niemi 2014, 161.)

Mikäli yritys haluaa suorittaa jälkiperintää, järkevää on usein käyttää tässä perintäalan yritystä esimerkiksi perintätoimistoa, joka seuraa jälkiperinnässä säännöllisesti velallisen talouden tilanteen kehittymistä ja muistuttaa velan olemassaolosta. Mikäli tilanne parantuu, voidaan ennen velan vanhentumista yrittää periä velkaa uudelleen lähettämällä velka ulosottoon perittäväksi. (Niemi 2014, 161.)

6.9 Luottotappiot

Mikäli avoimeen laskuun ei saada suoritusta velallisen maksukyvyttömyyden vuoksi, myyjälle syntyy niin kutsuttu luottotappio. Luottotappiot tulee huomioida kirjanpidossa. Velkojan ei tarvitse odottaa esimerkiksi velallisen konkurssia tai muun maksukyvyttömyysmenettelyn päättymistä, vaan luottotappiokirjaus voidaan tehdä heti kun todetaan aiheelliseksi perinnän osoittauduttua tuloksettomaksi tai kun velkoja saa tiedon esimerkiksi konkurssiin hakemisesta. (Luottotappiot 2015.)

Myyntilaskuun liittyvä luottotappio esitetään liiketoiminnan muissa kuluissa ja jos myynti on arvonlisäverollista, luottotappiokirjaus vähentää myynnistä suoritettua arvonlisäveroa. Luottotappiokirjauksesta laaditaan muistiotosite, josta ilmenee luottotappion syy. Mikäli saatava saadaankin kotiutettua esimerkiksi jälkiperinnässä luottotappiokirjauksen jälkeen, kirjataan maksu luottotappioiden oikaisuna liiketoiminnan muihin kuluihin. (Luottotappiot 2015.)

Kuten aiemmin opinnäytetyössä on selvitetty, luottotappioiden määrään voidaan vaikuttaa uuden asiakkaan luottotietojen tarkistamisella. Säännöllisesti tulisi valvoa myös vanhojen asiakkaiden maksukykyä. On tärkeää, että yrityksessä noudatetaan yleisesti luottopolitiikan sääntöjä laskulla myytäessä. Luottopolitiikassa voidaan määritellä esimerkiksi, milloin asiakkaalta vaaditaan ennakkomaksun suorittamista. Ennakkomaksu on yksi keino luottotappioiden vähentämiseksi.

7 TUTKIMUKSEN TOIMEKSIANTAJAN PERINTÄPROSESSI

7.1 Toimeksiantajan luottopoliittikka

Toimeksiantajayritys on toiminut alallaan jo pitkään ja kokemuksen myötä myös yrityksen talouden hallintaa on kehitetty vaihtuvien tilanteiden mukaan. Liiketoiminta on kuitenkin teknologia-alalle tyypillisesti nopeatempoista ja asiakaskunta uusien tuotelanseerausten mukana vaihtuvaa ja kasvavaa. Tämän vuoksi toimeksiantajan kannattaa pyrkiä ottamaan aikaa varmistaakseen luottopoliittikkansa kestävyden. Vastaako se tämän päivän toiminnan tilaa ja toimiiko yrityksen myynti ja laskutus sen mukaisesti päivittäisessä toiminnassa.

Toimeksiantaja tarkistaa uusien asiakkaiden luottotietoja varmistaen asiakkaan maksukyvyn. Luottotietojen selvittämisessä toimeksiantajan on hyvä muistaa myös vanhojen asiakassuhteiden luottotietojen ajoittainen tarkistaminen. Mikään vanhan asiakkaan maksukäyttäytymisessä toimeksiantajan kanssa ei välttämättä viittaa maksukyvyn ongelmiin, mutta asiakkaalla saattaa todellisuudessa olla paljon suuriakin velkoja ja asiakkaan toinen velkoja saattaa nopeastikin hakea yrityksen esimerkiksi konkurssiin, jolloin toimeksiantajayrityksen oman saatavan kotiuttaminen saattaa osoittautua mahdottomaksi.

Mikäli yritys huomaa luottotietojen selvityksen yhteydessä, että asiakkaalla on tiedoissaan tuore maksuhäiriömerkintä tai yritys on parhailtaan yrityssaneerauksessa, luottokauppaa ei luonnollisesti kannata harjoittaa. Yksi vaihtoehto on ennakkomaksulla myyminen. Toimeksiantaja käyttää ennakkomaksua jo nyt harkitusti sekä kotimaan- että ulkomaankaupassa ja sen avulla on voitu käydä kauppaa myös riskialttiimpien asiakkuuksien kanssa. Julkisen maksuhäiriömerkinnän tullessa toimeksiantajan tietoon, kannattaa asiakkaan asiakastietoihin merkitä tieto luottosulusta, jotta asiakkaalle ei myydä enää virheellisesti luottokaupalla. Nopealla reagoinnilla välttyään suuremmilta luottotappioilta.

Toimeksiantajan kannattaa myös ajoittain tarkistaa myöntämiään maksuehtoja. Maksuehto 30 päivää sisältää jo suuren riskin asiakkaan maksukyvyn muuttumiseen sen kuluessa. Myönnettäviä maksuehtoja kannattaa aktiivisesti harkita oman muuttuvan tilanteen mukaan. Asiakassuhteen näkökulmasta on toki järkevää pyrkiä sopimaan jo heti asiakassuhteen alussa mahdollisimman pitkällä aikavälillä kestävä maksuehto.

Luottoriskien kautta tapahtuva ajattelumalli kannattaa ottaa mukaan yrityksen kaikkien osa-alueiden toimintaan. Opinnäytetyön alkupuolella tuotiin luottopolitiikkaa käsiteltäessä esille, että yrityksen johdon, myynnin ja taloushallinnon henkilökunnan tulisi olla tietoinen mikä on se suurin kokonaisluottoriski, jonka yritys voi ottaa. Kokonaisluottoriskistä johdetaan päätelmiä siihen, mikä on yksittäisen asiakkaan edustama kokonaisriskistä. Tämän kerrottiin vaikuttavan yrityksen myynnin ja markkinoinnin suunnitteluun ja tämä tulee muistaa myös toimeksiantajan markkinoinnin ja myyntiponnistusten kohdentamisessa. Tärkeimmät ja vakavaraiset asiakkaat otetaan aktiivisesti esille markkinoinnissa ja markkinoinnin parissa työskentelevän henkilökunnan on hyvä saada päivitettyjä tietoja asiakkaiden tilanteesta ja asiakkaiden osuuksista yrityksen tuloihin.

7.2 Toimeksiantajan perinnästä

Vaikka on tutkittu, että myös kokonaisuudessaan itse hoidettu perintä voidaan kokea tehokkaana tapana hoitaa yrityksen perintää, oman näkemykseni mukaan, mikäli yrityksen saatavat ovat tyypillisesti suurehkoja ja myös maksujen myöhästyminen suhteellisen runsasta, kannattaa yrityksen ulkoistaa perintänsä ainakin osittain. Tämän ajatuksen kautta pohdin myös opinnäytetyön toimeksiantajan perinnän toteuttamisen mahdollisuuksia. Seuraavassa esitetään ehdotelma toimeksiantajan perintäprosessin kulusta (kuvio 1). Ehdotelma on tehty yrityksen toiminnan laajuutta ja laskutuksen toteutusta silmällä pitäen.

Ehdotelmassa hyödynnetään perintäprosessin osittaisen ulkoistamisen vaihtoehtoa, sillä usein toimeksiantajan erääntyneet saatavat maksetaan suhteellisen nopeasti jo maksumuistutuksen lähettämällä ja tähän yrityksen resurssit ovat hyvin riittävät, sillä maksumuistutuksen lähettäminen on automatisoitu. Yrityksen saatavat ovat kuitenkin toisinaan hyvinkin suuria, jolloin mahdollinen luottotappio olisi merkittävä. Jos tällaisia suuria saatavia joudutaan perimään asiakkaalta muuten kuin pelkällä maksukehotuksella, tällöin ammattimaisen perintätoimiston tai muun toimeksisaajan käyttäminen on järkevää. Myös mikäli toimeksiantaja haluaa periä riittäviä reklamoituja saataviaan, oikeudellisen perinnän hoitaa usein kätevimmin siihen erikoistunut yritys.

KUVIO 1. Ehdotelma perintäprosessin kulusta

Nykyisin myynnin saatavien erääntyessä asiakkaalle lähtee toimeksiantajan käyttämästä järjestelmästä automaattisesti kaksi maksumuistutusta. Näiden jälkeen asiakkaalle saatetaan vielä lähettää manuaalisesti laadittu muistutus ja laskukopio sähköpostitse. Monesti jo muistutuksilla saadaan kotiutettua erääntynyt saatava, sillä yrityksen asiakkaiden luottotiedot selvitetään ennen maksuajan myöntämistä eikä maksuhäiriöisiä asiakkaita oteta luotolla tapahtuvaan myyntiin. Näkisin, että yritys voisi kuitenkin myös harkita vaihtoehtona vain yhden maksumuistutuskirjeen lähettämistä ja näin nopeuttaa saatavien perintään siirtymistä. Tämä herättää hitaat maksajat korjaamaan toimintaansa toimeksiantajayrityksen maksujen kohdalla. Yritysassiakkaille on yleensä tapana lähettää vain yksi muistutus, sillä mikäli ensimmäinen huomautus ei tehoa, ei toisen maksumuistutuksen

lähettämisestä välttämättä myöskään ole hyötyä ja turhaa aikaa kuluu maksumuistutusten lähettämisten väliin. Saatavan kotiuttaminen saattaisi tällöin tapahtua nopeammin siirtämällä asia suoraan perintään.

Vaihtoehtoisesti, mikäli nähdään paremmaksi pysyä useamman maksumuistutuksen lähettämisessä, huomiota kannattaa kiinnittää toisiaan seuraavien muistutuksien sävyyn. Toisen kehotuksen sävy voi luonnollisesti olla ensimmäistä tiukempi. Prosessiehdotelmaan olen ottanut mukaan mahdollisuuden kahden maksumuistutuksen lähettämiseen. Ehdotelmassa on kuitenkin myös toimeksiantajan itsensä lähettämä perintäkirje, johon voitaisiin mahdollisesti siirtyä heti ensimmäisen maksumuistutuksen jälkeen. Perintäkirjeenkin lähettäminen voidaan kuitenkin sopia myös perintätoimiston hoidettavaksi ja rajoittaa oma saatavan perintään osallistuminen vain automaattiseen maksusta muistuttamiseen. Mikäli koetaan toimivammaksi, itse laadittava perintäkirje voidaan toteuttaa myös sähköpostitse, mutta merkittävää on sen sisällön maksumuistutusta tiukempi sävy. Yleisesti ottaen, näen kirjallisesti tapahtuvan perinnän toimivammaksi ratkaisuksi toimeksiantajalle, sillä esimerkiksi puhelinperintään valmistautuminen vie aikaa ja henkilökunnan aika on järkevämpää kohdistaa yrityksen ydintoimintojen suorittamiseen.

Jos itsenäisesti lähetetyt maksumuistutukset ja mahdollinen perintäkirje eivät tehoa saatavan kotiuttamiseen, ehdotelmassa ohjataan saatava ulkoiselle perintäpalveluntarjoajalle. Voidaan esittää erilaisia esimerkkejä siitä, kuinka perintä voi teoriassa jatkua, mutta käytännössä jatkotoimenpiteet harkitaan tapauksen mukaan. Suuremmat saatavat voidaan viedä oikeudelliseen perintään, mutta useimpien saatavien kohdalla muut perinnän keinot ovat yleisempiä kustannuksien ja työmäärän vuoksi. Esimerkiksi, toimeksisaaja lähettää kaksi perintäkirjettä, joista viimeisessä on maininta siitä, että velallinen vastaa myös oikeudellisen perinnän kuluista. Jos kirjeperinnällä ei saada saatavaa kotiutettua, soitetaan asiakkaalle saatavasta. Tämän jälkeen tehdään päätös, kirjataanko saatava luottotappioksi vai peritäänkö velkaa oikeudellisen perinnän keinoin. Päätöksessä otetaan huomioon velallisen taustatiedot, mahdolliset maksuhäiriömerkinnät ja maksukyvyn arviointi. Vaihtoehtoisesti toimeksisaaja voi toimittaa velalliselle esimerkiksi maksuvaatimuksen ja periä saatavaa trattaperinnällä.

Yrityssaatavien perinnässä on yksilöllistä millaisia aikatauluja maksumuistutuksien ja muiden perinnän keinojen toimituksissa käytetään. Esimerkkinä, yritys voisi lähettää maksuhuomautuksen seitsemän vuorokauden kuluttua laskun erääntymisestä ja mikäli

asiakas ei suorittaisi maksua esimerkiksi kymmenen päivän kuluessa muistutuksesta, siirrettäisiin saaminen perintätoimiston hoidettavaksi. Toimeksiantajan tulee siis ratkaista mikä on heidän kassavirrallleen sopivin aika, jolloin saatavien pitäisi viimeistään tyypillisesti saapua. Lisäksi mikäli perintä on ulkoistettu, kannattaa aikataulua pohdittaessa ottaa huomioon lähtevätkö laskut perintään automaattisesti yrityksen omasta järjestelmästä vai täytyykö yrityksen henkilökunnan seurata maksuliikennettä. Ehdotelmassa ei ole näin ollen annettu suoraa aikataulua perinnälle.

7.3 Maksujärjestelyiden käyttäminen

Etenkään pienemmät yritykset eivät aina siirrä erääntyneitä saataviaan automaattisesti perintään. Yrityksen luotonvalvonnasta vastaava voi tehdä perintään siirtämisen päätökset tapauskohtaisesti, mikäli erääntyneitä maksamattomia saatavia on vain vähän. Automaattista perintään siirtämistä voidaan korvata myös maksusuunnitelmalla, jonka käyttäminen soveltuu myös toimeksiantajan toimintaan ja maksujärjestelyn mahdollisuus on esitettyä myös edellä käytetyssä ehdotelmassa (kuvio 1). Maksujärjestelyllä tarkoitetaan tässä tapauksessa erityisesti eräpäivän siirtämistä.

Asiakas saattaa olla yhteydessä velkojaan laskun tai maksumuistutuskirjeen lähettämisen jälkeen ja tällöin velkojana toimivan yrityksen luotonvalvojalla on hyvä olla selkeä suunnitelma, miten maksuaikaa voidaan asiakkaalle myöntää riippuen maksun suuruudesta. Velalliselle on kannattavaa tehdä maksusuunnitelma kaikissa luotonvalvonnan ja perinnän vaiheissa perustuen muun muassa siihen, että näin velallinen välttyy muilta vapaaehtoisen perinnän perintäkuluilta sekä oikeudellisen perinnän ja ulosoton kuluilta. Velallinen välttyy myös maksuhäiriömerkinnältä. Velkoja puolestaan välttyy hitaalta ja kalliilta oikeudelliselta perinnältä. (Lindström 2014, 179.)

Toimeksiantajan voi harkinnan mukaan olla myös helpompaa lähettää asiakkaan saatava perintätoimistolle, jolloin asiakas tekee mahdollisen maksusuunnitelman perintätoimiston kanssa. Perintätoimistolla on usein hyvät järjestelmät ja resurssit maksujärjestelyiden tekemistä varten. Laskun siirtäminen perintätoimistolle ei siis automaattisesti tarkoita, että asiakas saa heti maksuhäiriömerkinnän.

8 POHDINTA

Perinnän tarkoituksena on kotiuttaa erääntynyt saatava. Tehokkaimmillaan yritys on yhdistänyt perinnän osaksi kokonaisvaltaista luotonhallintaansa. Yritys on liittänyt luotonhallinnan ja perinnän prosessit yhteen luottopolitiikassaan ja henkilökunta on sitoutunut noudattamaan sovittuja pelisääntöjä.

Yritys voi luottopolitiikassaan päättää vapaasti monista luotonhallinnan toimintatavoistaan. Opinnäytetyössä tehty selvitys osoittaa, että erityisesti perintätoimiin kohdistuu kuitenkin yksityiskohtaisia säännöksiä. Yrityksillä on tässäkin tapauksessa kuitenkin laajemmat vapaudet sopia asioista keskinäisillä sopimuksilla verrattuna kuluttajasaatavien perintään. Tästä huolimatta esimerkiksi hyvän perintätavan säännöksen noudattaminen on yhtä tärkeää myös yritysten välisessä perinnässä. Laskutusta ja perintää suorittavan henkilön tulisi perehtyä ainakin kevyesti aiheen lainsäädäntöön ja tärkeimpiin pykäliin, jotta mahdolliset korvausvelvollisuuteen johtavat virheet vältetään. Prosesseja suunniteltaessa myös tuntemus luotonhallinnan ja perinnän erilaisista mahdollisuuksista auttaa valitsemaan yksittäiselle yritykselle sopivat toimintatavat.

Tämän opinnäytetyön tutkimusongelmana oli selvittää muun muassa, miten yritys voi huolehtia saataviensa perinnästä ja miten myyntisaamisten ongelmia voidaan ennaltaehkäistä. Opinnäytetyö vastaa kattavalla tavalla tutkimusongelman kysymyksiin esittelemällä vapaaehtoisen ja oikeudellisen perinnän keinoja sekä antamalla tietoa esimerkiksi perinnän kuluista ja kustannuksien korvaamisesta. Myyntisaamisten ongelmien ehkäisyä käydään läpi selvittämällä luottopolitiikan laatimista sekä esitetään, millaista tietoa asiakkaasta kannattaa selvittää ennen luottopäätöksen tekemistä. Tutkimusongelmaa oli tarkoituksenmukaista selvittää työssä erityisesti juridisesta näkökulmasta sekä soveltuen opinnäytetyön toimeksiantajan toimintaan. Myös liiketaloudellista näkökulmaa käyttämällä pystyttiin tuomaan konkreettisia neuvoja asioihin, joissa laki ei sisällä tarkkaa sääntelyä. Tällainen oli opinnäytetyössä esimerkiksi vapaaehtoisen perinnän keinoista valitsemisen ohjeistaminen.

Opinnäytetyön tavoitteena oli erityisesti tarkastella ja jäsenellä perintää ja luotonhallintaa koskevaa sääntelyä. Tavoite saavutettiin tutustumalla useampaan aihealuetta koskevaan säädökseen sekä esittelemällä tutkimusongelman ja tavoitteen kannalta tärkeimpiä

säännöksiä. Merkittävänä lakeina tutkimuksen kokonaisuuden kannalta esiintyivät erityisesti perintälaki sekä luottotietolaki. Kumpikin laki, mutta erityisesti perintälaki on sisällöllisesti melko tiivis ja suhteellisen helppokäsitteinen myös henkilölle, joka ei ole opiskellut tai muuten perehtynyt juridiikkaan. Lainsäädännön lisäksi tarkasteltiin EU:n maksuviivästysdirektiivin (Direktiivi 2011/7/EU) vaikutusta perintälain muutoksiin sekä käytiin läpi hallituksen esityksien mietintöjä lakimuutoksissa. Oikeuskirjallisuuden viittauksissa pyrittiin tuomaan esille aiheen kannalta oleellisin ja kiinnostavin tieto.

Opinnäytetyön tarkoitus määriteltiin luonnollisesti tutkimuksen tavoitteen kanssa yhteneväiseksi. Tarkoituksena oli laatia selvitys siitä, millaista lainsäädännöllistä sääntelyä perinnän ja luotonhallinnan parissa työskentelevä kohtaa, kartoittaa mahdollisuuksia toimeksiantajayrityksen tämän hetken käytäntöjen kehittämiseksi sekä tuottaa ehdotelma, miten toimeksiantajayritys voi itse kehittää omaa perintää ja luotonhallintaansa. Tarkoituksen mukaisesti, perinnän ja luotonhallinnan parissa työskentelevä voi hyödyntää tätä opinnäytetyötä informaatiopakettina tapaan ja saada työn kautta mahdollisesti uutta tietoa esimerkiksi siitä, miten hänelle käytännön työssä tuttuja asioita säännellään lainsäädännössä. Tutkimuksen aiheiden kanssa työskentelevä ei toki jokapäiväisessä työssään käsittele juridisia ongelmia, mutta erityisesti esimerkiksi prosessien kehittäminen ja uusien luominen vaativat usein laajempaa selvitystyötä ja tähän tarpeeseen tässä opinnäytetyössä vastataan. Lisäksi, mikäli tutkimuksen jokin tietty alue herättää erityisesti lukijan mielenkiinnon, auttaa opinnäytetyössä käytetty lähdeaineisto häntä löytämään lisää tietoa aiheesta.

Suunnitelman mukaisesti opinnäytetyössä laadittiin myös esimerkkikuvaus siitä, miten toimeksiantaja voi huolehtia erääntyneiden saataviensa perinnästä. Yritykselle ehdotettiin prosessin osittaista ulkoistamista valitsemalleen toimistolle tai yhtiölle. Perinnän toteuttamisessa päädyttiin ehdottamaan osittaista prosessin ulkoistamista, koska sen nähtiin tehostavan nykyistä käytäntöä ja nopeuttavan saatavien kotiuttamista. Tutkimuksessa tuotiin esille, millä perustein yritys voi hyötyä perintänsä ulkoistamisesta ja millaisiin seikoihin sopivan palveluntarjoajan etsinnässä kannattaa kiinnittää huomiota. Näiden lisäksi työssä esitetään toimeksiantajalle mahdollisesti uusia ideoita herättäviä ehdotuksia, joiden avulla toimeksiantaja pystyy tehostamaan myös nykyisiä käytäntöjä.

Työn teoriaosuus antaa viitteitä siihen, millä perusteiden toimeksiantajan ehdotelmaa rakennettiin. Teorialla pyrin selvittämään aihetta sillä tavalla, että siinä esitettyä tietoa pystyi tuomaan toimeksiantajan prosesseja käsitteleviin tutkimuksen osiin. Toimeksiantajan prosesseja käsiteltäessä tuon esille omia ajatuksiani siitä, miten itse näen tehokkaan perinnän toimivan esimerkiksi. Työssä tahdon kuitenkin myös korostaa, että ei ole olemassa yhtä oikeaa tapaa yrityksen luotonhallintaan tai perinnän toteuttamiseen. Esimerkiksi useilla eri tavoilla toteutettava perintä voisi tuottaa samankaltaisen lopputuloksen. Tärkeää on kuitenkin säilyttää prosessien ja toimintatapojen selkeys niin yrityksen sisäisessä toiminnassa kuin myös siinä työssä, joka näkyy asiakkaalle.

Opinnäytetyössä selvitettävä teoria ja tutkimuksen tulokset ovat hyödynnettävissä myös muissa toimeksiantajan kaltaisissa yrityksissä, joissa pohditaan perinnän toteuttamisen mahdollisuuksia ja ollaan kiinnostuneita hankkimaan lisää tietoa yrityksen luottopolitiikan rakentamiseen ja luotonhallintaan. Monenlaiset organisaatiot voivat hyödyntää samankaltaisia keinoja asiakkaidensa luottotietojen tarkistamisen vaiheessa sekä erityisesti vapaaehtoisen perinnän aikana. Myös perinnän ulkoistamisen hyödyt ja riskit ovat samankaltaisia monessa tapauksessa. Kuitenkaan suuren organisaation ei suoraan kannata välttämättä hyödyntää opinnäytetyön tuloksia ja esitettyjä päätelmiä, sillä suuremmilla yhtiöillä on usein laajemmat mahdollisuudet suorittaa esimerkiksi oikeudellista perintää ja yhtiöllä saattaa olla myös organisaation sisäisiä yksiköitä niin, että ulkoistamisen hyötyjä kannattaa punnita erilaisista näkökulmista.

Tutkimus jättää mahdollisuuden toteuttaa samankaltainen selvitys kuluttajasaatavien perinnästä, joka sisältää yrityssaatavan perintää yksityiskohtaisempaa lainsäädännöllistä sääntelyä. Toteutettavissa on myös tutkimus, jossa tehdään yrityksen luvuilla konkreettista hyödyn laskentaa ja selvitetään näin todellista hyötyä, kun verrataan sisäisen perinnän työllistävyyttä ulkoisen perinnän aiheuttamaan työhön ja kustannuksiin. Näin voidaan selvittää tässä opinnäytetyössä esitettyjen mahdollisuuksien todellisen toteuttamisen tulokset.

Opinnäytetyö mahdollistaa lisäksi tutkimuksen laajentamisen esimerkiksi yrityksen ulkomaan asiakkaisiin kohdistuvaan perintään ja kansainvälisesti vakiintuneisiin perinnän keinoihin. Jatkotutkimuksessa voidaan keskittyä esimerkiksi myös kansainvälisessä kaupassa käytettäviin maksutapoihin, niiden hyötyihin ja riskeihin sekä tapoihin selvittää ulkomaalaisen asiakkaan maksukykyä.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto. 2017. Yrityssaatavien perintäkulujen kohtuullisuudesta. Artikkel. Julkaistu 6.9.2017. Luettu 3.10.2017. <https://www.avi.fi/documents/10191/111919/Artikkeli+yrytyssaatavien+perint%C3%A4ku-luista+%28pdf%2C%2028+kt%29/2e21229a-b171-41ee-9a68-6a70c581d410>

Asiakastieto.fi. 2012. Luottotietomerkinnät ja niiden talletusajat. Luettu 19.9.2017. <https://www.asiakastieto.fi/pdf/luottotietomerkinnat.pdf>

Direktiivi 2011/7/EU. Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta. Euroopan unionin virallinen lehti 23.2.2011. Luettu 2.10.2017.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0007&from=ES>

HE 187/2002 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle velan vanhentumista ja julkista haastetta koskevan lainsäädännön uudistamisesta. Luettu 25.10.2017. <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2002/20020187>

HE 241/2006 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle luottotietolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Luettu 19.9.2017. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2006/20060241>

HE 57/2012 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kaupallisten sopimusten maksuehdoista, laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi. Luettu 2.10.2017. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2012/20120057.pdf>

Helsingin seudun kauppakamari. 2013. Tratta. Asiantuntija- ja lakiartikkelit. Julkaistu 17.5.2013. Luettu 10.10.2017. <http://jasentiedote.fi/fi/jasentiedote/helsingin-seudun-kauppakamari/2013/1/tratta1/>

Helsingin seudun kauppakamari. 2015. Luottotappiot. Artikkel. Julkaistu 26.5.2015. Luettu 24.10.2017. <http://kauppakamaritieto.fi/fi/s/m/artikkelit/taloushallinto/luottotappiot/>

Hentunen, J. 2011. Itse hoidetun ja ulkoistetun perinnän tehokkuuden erot ja perinnän inhimillisuus. Liiketalouden koulutusohjelma. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Opin näytetyö.

Kiiskinen S., Linkoaho A. & Santala R. 2002. Prosessien johtaminen ja ulkoistaminen. Helsinki: WSOY.

KKO 2015:29. Korkeimman oikeuden ennakkopäätös. Annettu 8.4.2015.

Lehtonen, Y., Mökkönen, K., Töyrylä, H., Seulu, M. & Tammenkoski, R. 2017. Perintä ja luotonhallinta. Helsinki: WSOYpro. Päivitetty 4.9.2017. Luettu 18.9.2017. Vaatii käyttöoikeuden: [https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/BAX-BBXATCFHBG#kohta:PERINT\(\(c4\)\(\(20\)JA\(\(20\)LUOTONHALLINTA\(\(20](https://fokus.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/BAX-BBXATCFHBG#kohta:PERINT((c4)((20)JA((20)LUOTONHALLINTA((20)

Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. 4., uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Linna, T. & Saarnilehto, A. 2016. Velan vanhentuminen. Helsinki: Talentum Media Oy. Luettu 6.10.2017. Vaatii käyttöoikeuden: [https://verkkokirjahylly.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/CAGBGXHUG#kohta:VELAN\(\(20\)VANHENTUMINEN\(\(20\)\)](https://verkkokirjahylly.almatalent.fi.elib.tamk.fi/teos/CAGBGXHUG#kohta:VELAN((20)VANHENTUMINEN((20)))

Niemi, M. 2014. Luotto-oikeus. Luottotyypit, perintäprosessit ja takaisinsaanti. Helsinki: Talentum Media Oy.

Oikeudenkäynti. N.d. Yksipuolinen tuomio. Luettu 18.10.2017. <http://www.oikeudenkaynti.fi/tietoa/kasitteita/Yksipuolinen+tuomio>

Oikeus.fi. 2016. Ulosottomaksut. Julkaistu 8.1.2016. Luettu 24.10.2017. <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ulosotto/ulosottomaksut.html>

Oikeusministeriö. 2017. Konkurssi- ja yrityssaneeraustiedot maksutta saataville verkkoon 2018. Tiedote. Julkaistu 15.6.2017. Luettu 20.9.2017. http://oikeusministerio.fi/artikkeli/-/asset_publisher/konkurssi-ja-yrityssaneeraustiedot-maksutta-saataville-verkkoon-20-1

Oikeusrekisterikeskus. 2017. Konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteri, velkajärjestelyrekisteri, liiketoimintakieltorekisteri ja eläintenpitokieltorekisteri. Julkaistu 31.5.2017. Luettu 13.12.2017. <http://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/rekisterit/muutrekisterit.html>

Rikalainen, E. & Uitto, T. 2008. Pakkokeinot ja saatavien perintä. 1. painos. Helsinki: Kiinteistöalan Kustannus Oy.

Suomen Pankki. 2017. Korkolain mukainen viitekorko ja viivästyskorot, %. Päivitetty 22.10.2017. Luettu 2.10.2017. https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/taulukot2/korot_taulukot/viitekorko_fi/

Suomen Perintätoimisto Oy. 2016. Maksumuistutus. Julkaistu 18.6.2016. Luettu 2.10.2017. <https://www.suomenpt.fi/maksumuistutus/>

Suomen Perintätoimisto Oy. 2016. Oikeudellinen perintä. Julkaistu 2.3.2016. Luettu 18.10.2017. <https://www.suomenpt.fi/oikeudellinen-perinta/>

Suomen Perintätoimisto Oy. 2015. Viivästyskorko. Julkaistu 9.11.2015. Luettu 2.10.2017. <https://www.suomenpt.fi/viivastyskorko/>

Talponen, H. 2002. Hallitse myyntisaamiset. Helsinki: WSOY.

Teknologiateollisuus ry. 2009. NL 09 Pohjoismaiset yleiset sopimusehdot. Esikatseluversio luettu 16.9.2017. Vaatii käyttöoikeuden: <https://teknologiainfo.net/fi/content/nl-09-pohjoismaiset-yleiset-sopimusehdot>

Visma. 2013. Jätettiinkö saatavastanne reklamaatio? Julkaistu 18.9.2013 Luettu 2.10.2017. <https://www.vismaduetto.fi/jatettiinko-saatavastanne-reklamaatio/>

Visma. 2014. Luottopolitiikka – avain luottoriskien hallintaan. Julkaistu 10.11.2014. Luettu 18.9.2017. <https://www.visma.fi/blog/luottopolitiikka-avain-luottoriskien-hallintaan/>

Visma. 2016. Perintätermit tutuksi: oikeudellinen perintä. Julkaistu 28.11.2016. Luettu 18.10.2017. <https://www.visma.fi/blog/perintatermit-tutuksi-oikeudellinen-perinta/>

Visma. 2017. Viivästyskorko yritys- ja kuluttajakaupassa. Julkaistu 22.2.2017. Luettu 2.10.2017. <https://www.vismaduetto.fi/viivastyskorko/>

Yrittäjät. 2017. Perintä. Luettu 3.10.2017. <https://www.yrittajat.fi/etela-pohjanmaan-yrittajat/kurikan-yrittajat/a/yrittajan-abc/taloushallinto-ja-maksut/maksut-ja-maksaminen/perinta-317194>